

IX. 190. 1/2.

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1941. ÉVI MÁJUS HÓ 27-ÉN ÉS JÚNIUS HÓ 27-ÉN
MISKOLCON TARTOTT EGYHÁZMEGYEI TANÁCSÁNAK
ÉS 1941. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 16-ÁN MEZŐCSÁTON
TARTOTT RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:
NÁDHÁZY BERTALAN
LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

9507 — 1941.

STANDHAFT JÓZSEF KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETE MISKOLCON.

IX. 19

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1941. ÉVI MÁJUS HÓ 27-ÉN ÉS JÚNIUS HÓ 27-ÉN
MISKOLCON TARTOTT EGYHÁZMEGYEI TANÁCSÁNAK
ÉS 1941. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 16-ÁN MEZŐCSÁTON
TARTOTT RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:
NÁDHÁZY BERTALAN
LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

9507 — 1941.

STANDHAFT JÓZSEF KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETE MISKOLCON.

I.

Az alsóborsodi református egyházmegye 1941. évi május hó 27-én, délelőtt fél 9 órakor, Miskolcon tartott egyházmegyei tanácsának

jegyzőkönyve.

1. Énekeltük a 63. dicséret 1. versét, majd esperesünk bibliát olvasott és vele imádkoztunk.

Jelen voltak: Pósa Péter esperes és dr. Kérészy Barna elnöklése alatt: Arday László, Eröss Gyula, Nádházy Bertalan, Román Ernő, Sólyom Gyula, Várady Pál lelkészi; dr. Dienes István és Nagy János világi tagok.

Báró Bottlik István gondnokunk betegsége miatt nem jöhetett; ugyancsak súlyos beteg Zsóry Lajos. Lukács Béla és Tóth Kálmán egyéb okok miatt maradtak távol.

A beteg egyházmegyei tanácstagoknak gyógyulást kívánunk Istentől; a többi igazolásokat elfogadtuk. (N. B.)

2. Esperes megállapította, hogy az Egyházmegyei Tanács szabályszerűen megalakult.

3. Mint érdeklődő jelen volt: Kovács József noszvaji lelkipásztor, akit egyhangú meghívással munkácsi lelkipásztorrá választottak. Ezt az alkalmat felhasználva esperesünk, meleg szívvvel búcsúzik el Kovács József testvérünktől, aki nemcsak az alsóborsodi egyházmegye kötelékéből, hanem egyházkerületünkben is eltávozik. Elismeréssel köszöni meg sok vívódások között végzett lelkipásztori munkálkodását, mellyel úgy lelkiekben, mint anyagiakban, Isten segítségével, látható eredmények között szolgált a gyülekezetét. Ugyszintén kedves és jó szolgálatot végzett, mint egyik egyházmegyei jegyző. Isten áldását kéri úljára, további cselekedeteire és életére.

Egyházmegyei Tanács esperesünk szavain keresztül hallatja a maga búcsúszavát a más munkamezőre távozó lelkipásztor felé. Isten kegyelmébe ajánlja családjával és új gyülekezetével együtt. Egyházmegyei jegyzői tisztségét

megüresedettnek nyilvánítja és az egyházmegyei közgyűlés előtt javasolja, hogy annak betöltését rendelje el.
(N. B.)

4. Főjegyző előterjesztette az egyházmegyei Számvevőszék jegyzőkönyvét:

„Az alsóborsodi református egyházmegye Számvevőszékének jegyzőkönyve.

Az alsóborsodi református egyházmegye Számvevőszéke, 1941. évi május hó 1-én, Miskolcon gyűlést tartott.

Jelen voltak: Pósa Péter esperes elnöke alatt: Kiss Albert, Szabó József, Komjáthy József számvevők; dr. Tolnay Ferenc em. ügyész; Román Ernő em. pénztáros számadó; Nádházy Bertalan em. főjegyző, aki a jegyzőkönyvet is vezette.

Esperes üdvözölve megjelent számvevőszéki tagokat, az ülést megnyitva, felhívta a Számvevőszéket az egyházmegyei pénztárak, költségvetés és az egyházközségek költségvetéseinek és számadásainak tüzetes megvizsgálására.

A)

I. Számvevőszék megvizsgálja az egyházmegye közpénztárának 1940. évi számadásait. A naplókat, ellennyugtákat, nyugtákat és megállapítja, hogy 1940. évi december hó 31-én az egyházmegyei pénztár összes forgalma a következőket mutatja:

Bevétel	45.322 P 06 f
Kiadás	39.972 P 94 f
<u>Pénztári maradvány</u>	<u>5.349 P 12 f</u>

II. Számvevőszék megvizsgálta a Baldácsy-alap számadásait részletesen és megállapította, hogy 1940. évi december hó 31-én a

Bevétel	358 P 32 f
Kiadás	351 P 98 f
<u>Maradvány</u>	<u>6 P 34 f</u>

III. Számvevőszék a közalapi pénzkezelésnél megállapította, hogy a

Kirovás	13.556 P 60 f
Befizetés	7.296 P 40 f
<u>Be nem fizetett hátralék</u>	<u>6.260 P 20 f</u>

IV. Számvevőszék megvizsgálta a Lelkészi Nyugdíjintézetrel vonatkozó számadásokat és megállapította, hogy a

Kirovás	78.337 P 44 f
Befizetés levonásokkal	35.720 P 55 f
<u>Hátralék</u>	<u>42.616 P 89 f</u>

Számvevőszék Román Ernő egyházmegyei pénztárosnak, a megvizsgált 1940. évi számadásokra vonatkozóan,

a szokásos óvások fenntartása mellett a felmentvény megadását javasolja. Javasolja az Egyházmegyei Tanácsnak, hogy hagyja jóvá a bemutatott számadásokat, megköszönve a pénztáros gondos szolgálatait, amelyekért a maga részéről is köszönetet mond. Az egész számadást az Egyházmegyei Tanács és az egyházkerület elé terjeszti.

B)

V. Számvevőszék előtt bemutatja az Egyházmegye pénztárosa az Egyházmegye 1941. évi költségvetését. A költségvetés tételről-tételre megvizsgálattván, a következő végösszeget mutatja:

Szükséglet	5.567 P 50 f
Fedezet	5.567 P 50 f
<hr/>	
Maradvány vagy hiány	0.000 P 00 f

Számvevőszék a bemutatott költségvetést helyesnek találja és az Egyházmegyei Tanács elé terjeszti jóváhagyás végett azzal, hogy onnan az Egyházkerületi Tanácshoz terjesztessék fel.

C)

1. Az egyházmegyei Számvevőszék tárgyalta az egyházmegye egyházközségeinek 1940. évi gondnoki számadásait.

Mindezeket részletesen megtárgyalván, úgy a zárószámadásokat, mint a költségvetéseket az Egyházmegyei Tanácsnak megerősítésre ajánlja, a következő észrevételek mellett:

Szirma anyagi ügyeinek megvizsgálása az egyházlátogatóságra bízott.

Eger, a szórványra minősült Egercsehi végső számadásait, fiókegyházi minősége idejéből készítse el és úgy terjessze be illetékes számvevőjéhez, hogy az őszi egyházmegyei közgyűlés jóváhagyhassa.

Bükkaranyos 1938. és 1939. évi számadásai számszerűség szempontjából jóváhagyattak ugyan annak idején, de alaki okokból, az előadó jelentése szerint, bizonyos útbaigazításokra volt szükség, hogy véglegesen lezárhatók legyenek. Erre a szolgálatra az előadó személyes kiszállással vállalkozott, azonban akadályok miatt ez a helyi elintézés mindeddig elmaradt. Számvevőszék megbízta azért Komjáthy József előadót, hogy a szükséges munkálatokat a helyszínén végezze el s az őszi egyházmegyei közgyűlés elé tegyen erről jelentést.

Örömmel értesült a Számvevőszék a noszvaji egyházközség anyagi ügyeinek jó útra való fordulásáról s egyben arról is, hogy ez az egyházközség nehéz anyagi terhek súlyának hordozása alatt még iskolát is építtetett

adósságmentesen. A Számvevőszék elismerését fejezi ki Kovács József lelképásztornak a nagy nehézségek között végzett eredményes munkálkodásáért és javasolja, hogy az Egyházmegyei Tanács is hasonló módon forduljon feléje.

2. Egyes egyházközségek még mindig nem különítik el az egyházközségi és iskolai számadásokat. Vannak egyházközségek, amelyek a számadási ív némely adatait kitöltetlenül hagyják.

Javasolja a Számvevőszék, hogy amely egyházközségek nem a törvény és szabályok szerint készítik a gondnoki számadást és a számvevő felhívására sem hozzák rendbe: az illetékes számvevő, minden további felhívás nélkül szálljon ki oda a számadás rendezésére, az egyházközség terhére. Az ilyen egyházközségben, ha másodízben is felületes a számadás és felhívásra ismét nem hozza rendbe az egyházközség: a presbiterium ellen indíttassék meg a fegyelmi eljárás a számvevő jelentése alapján.

3. A Számvevőszék javasolja az Egyházmegyei Tanácsnak, hogy az esperes úr hatalmaztassék fel a szükséges egyházmegyei nyomtatványok elkészíttetésére, úgy, hogy némely egyházközségi nyomtatványok kiadásait az egyházközségek viseljék.

4. Egyházmegyei pénztáros bejelentette, hogy az egyházkerületi közigazgatási járulék egyházmegyénkre nézve a folyó évtől kezdődőleg 1.026 P 40 fillérre emeltetett fel.

Tudomásul szolgál.

5. Az esperes úr felkéri az egyházmegyei számvevők figyelmét egyházmegyénk 1931. évi május hó 27-én 7. szám alatt hozott d) határozatára, mely szerint az 1925. évi január hó 1. óta folyt 10.000 pengőn felüli építkezések szabályszerűen okmányolt számadásai összesítve felterjesztendők voltak a közgyűlés elé, jóváhagyás végett. 1931 óta pedig minden 5.000 pengőn felüli építkezés összesített és okmányolt számadásai hasonló módon felterjesztendők voltak. Kísérjék tehát figyelemmel a számvevők az egyházközségek számadásait és kérjék be az ilyen számadásokat, ha ezek még nem hagyták jóvá az egyházmegye által.

Tudomásul szolgál.

6. Számvevőszék, a számvevők jelentése alapján, az egyházközségek 1941. évi költségvetéseit tárgyalta és jóváhagyta.

Számvevőszék javasolja az Egyházmegyei Tanácsnak, hogy a költségvetéseket erősítse meg.

Több tárgy nem volt. Esperesünk az ülést bezárta s a jegyzőkönyvet két példányban aláírtuk.

Kmft.

Pósa Péter sk.
esperes.

Román Ernő sk.
e. m. pénztáros.

Nádházy Bertalan sk.
I. főjegyző.

Dr. Tolnay Ferenc sk.
ügyész.

Szabó József sk.

Kiss Albert sk.

Komjáthy József sk.
számvevők."

Egyházmegyei Tanács a Számvevőszék jegyzőkönyvével kapcsolatosan, a következő határozatokat hozza:

1. A) pont alatt lévő, 1940. évi közpénztári számadásokat a maga részéről is helyesnek fogadja el. A szokásos óvások fenntartása mellett, Román Ernő egyházmegyei pénztárosnak a felmentvényt megadja. Szolgálatait megköszöni. A számadást az Egyházkerületi Tanács elé terjeszti, végső jóváhagyás okából.

2. B) alatt bemutatott 1941. évi egyházmegyei költségvetést elfogadja. Jóváhagyás végett az Egyházkerületi Tanácshoz terjeszti fel.

3. C) pont alatt bemutatott, 1940. évi egyházközségi gondnoki számadásokat a maga részéről jóváhagyja. Az ezalatt a pont alatt 1, 2, 3, 4, 5 számokkal jelzett észrevételeket, bejelentéseket és határozati javaslatokat határozati erőre emeli.

4. Kovács József noszvaji lelkipásztornak nagy nehézségek között végzett eredményes munkálkodásáért elismerését fejezi ki.

5. A 6 szám alatt beterjesztett 1941. évi egyházközségi költségvetéseket megerősíti. (N. B.)

5. Tárgyaltuk a tiszánánai presbytérium 1941. évi február hó 4-i gyűlésének 4. számú határozatát. Eszerint a 5-ik tanítói állása 1938 szeptember 1-ével megüresedett és kevés számú tankötelesre való tekintettel 1939 január hó 22-én tartott gyűléséből kérte a felhatalóságot ennek az állásnak a beszüntetésére. Egyházmegyei tanácsunk ezt a határozatot nem hagyta jóvá. (8/1939.) Azóta az egyházközség nem töltötte be a tanítói állást, de fizeti a nyugdíjintézeti járulékot utána. Azt kéri tehát, hogy megszüntethesse ezt az állást, így szabadulna a felesleges kiadástól és ha idővel szüksége lenne ennek az állásnak a betöltésére, akkor valószínű, hogy a jelenleginél (50%) kisebb helyi javadalommal is megszervezhető lesz

ez az állás. Heves vármegye kir. tanfelügyelője is ezt a tanácsot adta az egyházközségnek.

Egyházmegyei Tanácsunk megállapítja, hogy névszerinti szavazás nélkül hozott ez a határozat és a jegyzőkönyvi kivonatot a gondnok nem írta alá.

Felhívja tehát az egyházközséget, hogy ezeket a hiányokat pótolja.

Érdemileg pedig, tekintettel az egyházközség indokaira, a 3-ik tanítói állás beszüntetéséhez hozzájárul. Az E. T. I. tc. 76. § b) pontja alapján ezt a határozatot végső jóváhagyás végett az Egyházkerületi Tanács elé terjeszti. (N. B.)

6. Tárgyaltuk az ónodi presbytérium 9/1941. és a közgyűlés 4 1941. számú határozatait, melyek szerint az eddig természetben szolgáltatott egyházközségi közmunkát a jövőben minden egyes adózó évi 2 pengővel megváltja. A határozatokat egyhangúlag hozták, de nem vették figyelembe az E. T. I. tc. 70. § 2. bekezdésének azt a rendelkezését, hogy egyházi köztelherviselés megállapításánál, névszerinti szavazással, a szavazók neveinek jegyzőkönyvbe foglalásával kell határozni.

Egyházmegyei Tanács, a törvény rendelkezésének megfelelően, esetleges későbbi bonyodalmak kikerülése okából, felhívja az ónodi presbytériumot, hogy a törvény rendelkezései szerint hozza meg határozatát és terjessze fel az őszi egyházmegyei közgyűlés elé jóváhagyás végett. (N. B.)

7. Az ónodi egyházközség jóváhagyását kéri 1941. évi február 17-én tartott presbyteri gyűlése és 1941. évi március 2-án tartott egyházközségi közgyűlése névszerinti szavazással egyhangúlag hozott azon határozatainak, melyben 84 m. holdat kitevő és az egyházi közszükségletek fedezésére szolgáló szántó föld tulajdonából, holdanként legalább 1000 P vételáron 12 m. hold területnek eladását szándékolja.

Az eladás azért szükséges, mert az egyházközség súlyos anyagi helyzetében más módon a már régebben esedékessé vált iskolaépítési kölcsön váltótartozását rendezni nem tudja és a perlés veszélye fenyegeti.

Egyházmegyei Tanács a hozott határozatot az E. T. I. tc. 76. §-ának e) pontja alapján az egyházközség nehéz helyzetére tekintettel jóváhagyja azzal, hogy az eladni szándékolt föld vételára csak az iskolaépítési kölcsön váltótartozásának rendezésére fordítható. Ezt a határozatot az Egyházkerületi Tanács elé kell terjeszteni, végső fokon való jóváhagyás végett. Úgyszintén az adás-vételi szerződéseket is fokozatosan jóvá kell hagyni. (Dr. D. I.)

8. Tárgyaltuk a hevesi presbitérium 1940 november hó 3-án 51. szám alatt hozott egyházi adókulcs módosító határozatát, mely szerint a 10%-os rendes egyházi adón kívül 20%-os iskolai adót vet ki; a tételes adónál pedig minden pengőt 116 fillérnek számít, az állami adót nem fizetők tételes adóját 30%-kal növeli. Ezt a névszerinti szavazással hozott presbyteri határozatot az 1940 november hó 17-i egyházközségi közgyűlés ugyancsak névszerinti szavazással elfogadta.

Egyházmegyei Tanács a módosított egyházi adókulcsot, tekintettel az egyházközség szükségleteire, az E. T. I. tc. 77. § a) pontja alapján jóváhagyja. (N. B.)

9. A hevesi egyházközség jóváhagyás végett beterjeszti 13/1941. számú presbyteri határozatát, mely szerint 200 P 59 fillér harang-alapját, a talajvíz rongálta paróchia kidőlt falának rendbehozására kívánja felhasználni, mert ez a javítás elodázhatatlan, egy másik harang beszerzését pedig nem tartja szükségesnek.

Egyházmegyei Tanács a presbitérium határozatát indokainál fogva megerősíti azzal, hogy a felhasznált harang-alapot leltárában úgy tartsa számon, hogy majd, ha valamikor arra módja és alkalma lesz, kamatmentesen visszaállíthassa. (N. B.)

10. Tiszadorogma beterjeszti közalapi kérvényét, melyben templomának javítására 1.000 P egyszersmindenkori segílyt kér.

Egyházmegyei Tanács az árvíz által több ízben sújtott egyházközség kérvényét meleg pártolással terjeszti fel. (N. B.)

11. Tiszaszederkény beterjeszti megerősítés végett 1937 június hó 6-án tartott presbyteri gyűlésének 3/a. számú határozatát, mely szerint a 3-ik tanítói állást megszervezi, mivel 165 mindennapi és 83 ismétlős tanulójának tanításához 2 tanító nem elegendő. Egyhangúlag elhatározza, hogy a 3-ik tanítói állás megszervezéséhez 10% helyi hozzájárulást felajánl.

Egyházmegyei Tanács, hivatkozással az I. tc. 70. § 2. bekezdésére, továbbá a 76. § 1. bekezdésére és b) pontjára, felhívja az egyházközséget, hogy törvényszerű határozathozatalával kezdje meg a tanítói állás megszervezését, mert az egyházi felsőségek ilyen határozatok nélkül nem áll módjában a jóváhagyást megadni. Egyben felhatalmazza az esperesét, hogy a szabályszerű határozatokat megerősíthesse és az egyházkerület elé terjeszthesse végső jóváhagyás okából. (N. B.)

12. Tárgyaltuk a tiszaszederkényi egyházközség felterjesztését, melyben az u. n. dohányföldjének eladására vonatkozó, még 1937. évi június 6-án tartott presbyteri gyűlésének és 1941. évi március 16-án tartott egyházközségi közgyűlésének egyhangúlag és névszerinti szavazással hozott határozatai jóváhagyását kéri. A betervezés szerint az eladni szándékolt dohányföld vadvizes, hasznavehetetlen és annak vételáráért az egyházközség építési beltelket óhajt vásárolni.

Egyházmegyei Tanács a hozott határozatokat az E. T. I. tc. 77. §-ának e) pontja alapján azzal hagyja jóvá, hogy a kötendő eladási szerződést, lehetőség szerint, az elért vételár befektetésének vételi szerződésével együtt terjessze megerősítés céljából az egyházmegye elé. (Dr. D. I.)

13. Tárgyaltuk a tiszakeszi egyházközség V. számú tanítói állásának díjlevelét.

Egyházmegyei Tanács a 3 példányban betervezett díjlevelet megerősíti azzal a megjegyzéssel, hogy a 4-ik példány, mivel hivatalos használatra sürgős volt, úgy az egyházmegyei, mint az egyházkerületi elnökség által már megerősítettett. (N. B.)

14. A noszvaji egyházközség betervezte az 1941. évi május hó 18-án tartott presbyteri gyűlésének és 1941. évi május hó 25-én tartott közgyűlésének egyhangúlag, névszerinti szavazással hozott határozatait jóváhagyás végett.

Ezek szerint megvette az egyházközség Gallasy László és neje, szül. Kutás Zsófia noszvaji lakosok tulajdonában álló, összesen 1774 □-öl területű beltelket 3548 P vételáron. Ezzel az egyházközség bankban őrzött tőkéjét óhajtotta megfelelően elhelyezni és azonfelül a tanítói lakáshoz szükséges beltelekről kívánt gondoskodni.

Egyházmegyei Tanács a törvényesen hozott határozatot az E. T. I. tc. 77. §-ának e) pontja alapján jóváhagyja és örömét fejezi ki a noszvaji egyházközség jó gazdálkodásán. (Dr. D. I.)

15. A bükkzsérci presbytérium betervezte 1941. évi április hó 20-án tartott presbyteri gyűlésének egyhangúlag hozott azt a határozatát, hogy a kántor-tanítói díjlevelet lényegtelen mértékben módosítani kívánja és mellékelve a régi díjlevelet, javadalmi jegyzőkönyvet és az új díjlevelet 4 példányban, a díjlevelek jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei Tanács, tekintettel arra, hogy az új díjlevél a vagyonaránylagossági fizetési szempontokat is figyelembe vette, továbbá díjlevél csökkentést nem tartal-

maz, a módosított díjlevelet jóváhagyja. Végő megerősítés okából az Egyházkerületi Tanács elé felterjeszti.
(N. B.)

16. Több tárgy nem volt. Énekeltünk, imádkoztunk és esperesünk az egyházmegyei tanács ülését bezárta.

Kmft.

Ezt a jegyzőkönyvet hitelesítjük:

Dr. Dienes István sk.
em. ügyész.

Pósa Péter sk.
esperes.

Nádházy Bertalan sk.
em. főjegyző.

Jegyzet. Az egyes számokat jegyezték és előadták: N. B. = Nádházy Bertalan lelkészi főjegyző. Dr. D. I. = dr. Dienes István egyházmegyei ügyész.

II.

Åz alsóborsodi református egyházmegye 1941. évi június hó 27-én Miskolcon tartott egyházmegyei tanácsának

jegyzőkönyve.

Jelen vannak: Pósa Péter elnökle mellett Román Ernő, Nádházy Bertalan, Várady Pál lelkészi, — dr. Kérészy Barna és Nagy János világi tagok.

Elnöklő esperes rövid fohászbán kéri munkánkra Isten segítségét s ezzel az egyházmegyei tanácsulést megnyitja, társelnökül a távollévő egyházmegyei gondnok helyett dr. Kérészy Barna világi tanácsbíróót kéri fel.

Elnök bejelenti, hogy ennek a tanácsülésnek egyetlen tárgyát a Novotny Gyula miskolci püspöki missziói lelkész és Hubay Lajos egrí vallásoktató lelkész bevallási ívének a megállapítása képezi. Novotny Gyula 4748 pengő javadalmat, Hubay Lajos pedig 3088.28 pengő javadalmat vallott be.

Egyházmegyei Tanács Novotny Gyula javadalmát 4748 pengőben, a Hubay Lajos javadalmát évi 3088 pengő 28 fillérben állapítja meg az ő bevallásuk és díjlevelük alapján. E határozatot a bevallási ívekkel együtt az egyházkerületi tanács elé terjeszti fel.

Kmft.

Dr. Kérészy Barna sk.
e. m. gondnok h.

Pósa Péter sk.
esperes.

Nádházy Bertalan sk.
jegyzőkönyvvezető.

III.

**Az alsóborsodi református egyházmegye 1941. évi
szeptember hó 16-án Mezőcsáton tartott
rendes közgyűlésének**

jegyzőkönyve.

1. Közgyűlésünket a mezőcsáti templomban tartott istentisztelet után, — melyen az Igét Andrassy Ferenc noszvajai lelkipásztor hirdette — az Ipartestület székházának dísztermében fél 11-kor kezdtük meg, az V. zsoltár 1. versének éneklésével. Esperesünk felolvasta a Szentírásból I. Péter 2: 5—9. verseit és vele imádkoztunk.

Ezután megállapította, hogy a közgyűlést szabályszerűen hirdette és hívta egybe az elnökség.

2. Román Ernő tanácsbíró napirend előtti felszólalásra kért és kapott engedélyt. Határozati javaslatot terjesztett elő, megfelelő indokolással arról, hogy a légvédelmi készülség idején is lehessen templomzaskor és temetéskor harangozni.

Egyházmegyei közgyűlésünk az indítványt egyhangúlag elfogadja. A honvédelemre vonatkozó teljes készségét kinyilvánítja. Az indítványt a kebelbeli egyházmegyékhez megküldi, kérve, hogy hasonló módon forduljanak az illetékes katonai főparancsnoksághoz. Felkéri a főtiszteletű egyházkerületi elnökséget, hogy méltóztatásuk ezt a határozatot az egyetemes konvent útján előterjeszteni.

Nagy József jegyző számbavette a megjelenteket.

Jelen voltak: Pósa Péter esperes és br. Bottlik István elnöklete alatt Román Ernő, dr. Enyedy Andor, Szabó József, Szakács Pál, Kérészy István, dr. Filep Gusztáv, Komjáthy József, Várady Pál, Tóth Sándor, Benke József lelkészi tanácsbírák; Mikuleczky Gyula, dr. Korom Lajos, dr. Fekete Gyula, bábai Bay Bertalan világi tanácsbírák; Nádházy Bertalan lelkészi, dr. gróf Haller István világi főjegyző, Nagy József lelkészi, dr. Román Zoltán világi jegyző, dr. Dienes István ügyész.

Az egyházközségeket a felsoroltakon kívül a következő lelkipásztorok és világiak képviselték:

Ároktő: Kiss Albert, Mihály Ferenc; Átány: Szilva Sándor; Borsodgeszt: Zarándy Bertalan; Böcs: Kalmár András; Bükkaranyos: Derencsényi István; Bükkzsérc: Molnár Gyula, Kállay Gyula; Cserépfalu: Kósik Lajos; Diósgyőr: Kigyóssy Dezső, Eröss Gyula, Kolumbán György, Balog József, Benkő György, Fejes István, Szűcs János; Eger: Paulik Béla, Hubay Lajos, Demeter József; Egerlövő: Nagy Lóránd, Kiss Barnabás; Emőd: Demeter Béla, Kósa Lajos; Gelej: Nagy Sándor, Forray György; Felsőábrány: Nagy Elek, Mándoki László; Hejőbába: Szendrey László, Szabó Sándor; Hejőcsaba: Kolláth Károly; Hejőpapi: Blum János; Hejőszalonta: Takács Mihály, Kiss Bertalan; Igrici: Mikó Sándor; Heves: Joó Imre; Kisgyőr: Kiss Elek; Kistokaj: Gombos Imre, vitéz Várady József; Maklár; Körössy József; Martintelep: Ilosvay Ferenc, Szép Benő; Mezőkeresztes: Arday László; Mezőcsát: Simon Béla, Maklár Lajos, Kürthy Mihály; Miskolc: Cseh József, Császár József, Illyés Bertalan, Mikes Géza, Novotny Gyula, Sándor Ernő, Tóth Lajos, Budaházy Sámuel, Csorba Zoltán, Dobos Ferenc, Óváry Imre, Pócsay Sándor; Nemesbikk: Perjéssy László; Noszvaj: Andrassy Ferenc, Pintér József; Ónod: Virágh József, Böszörményi József; Nyékládháza: Berecz Pál; Sajókeresztúr: Berecz József; Sály: Sipos István; Szirma: Mauritz Gyula, Halász József; Tiszadorogma: Técsy Béla, Kupai Dániel; Tiszakeszi: Horváth József, Ladányi István; Tizsanána: Molnár József; Tiszaoszlár: Gyarmathy József; Tiszaszederkény: Eötvös Ferenc; Tiszatarján: Molnár Béla; Tiszavalk: Szondy Lajos, Marossi Ferenc, Újlőrincfalva: Szigethy Gyula; Vatta: Falucskai Benjámín, Kiss Barna. Vallástanár: Papp István. Tanítóképviselők: Barsy Lajos, Mizser Lajos, Nagy János, Molnár Béla, Szabó András, Várhegyi Lajos.

Elmaradásukat igazolták: Tiszapalkonya: T. Tóth Ferenc; Harsány: Súlyom Gyula, Tóth Kálmán tanácsbíró; Porcs Kálmán tanárképviselő; Balázs Győző vallástanár; Trencsényi Pál tanítóképviselő; Hejőcsaba: Szabó Dániel.

A közgyűlés határozatképessége megállapított.
Az igazolásokat elfogadta a közgyűlés. (N. J.)

3. Br. Bottlik István egyházmegyei gondnok elmondotta a következő nagy érdeklődéssel hallgatott megnyitót:

„Az elnöki székből az első üdvözet a mi őszintén szeretett és mélyen tisztelt Főpásztorunk; Farkas Istvánnak szól, ki ma még nem lehet közöttünk, de addig is, míg teljes erejét Isten segítségével visszanyeri, szeretettel gondoskodik egész Egyházkerületünkről, mert mindnyájunk gondja az Ő gondja is, örömünk az Ő öröme is, a mi hálánkat és szeretetünket iránta nemcsak az én gyenge szavam fejezi ki, de mindannyiunknak egyformán átértett hálája és szeretete sugárzik a távolból is a mi főtiszteletű Püspökünk felé,

ki sohasem választja el a főpapot és az embert, mert amiként hirdeti, úgy éli is az evangéliumot és az Ő egész életéből Istennek gondolatai virulnak ki.

Mióta egyházmegyei közgyűlésünkön egyházi és világi szolgatársaimat üdvözöltem, újból óriási események rengették meg Európát. A magyar nemzet pedig egyrészt a Bácska visszaszerzésével újabb nagy lépést tett azon az úton, mely a magyar igazság győzelméhez vezet, másrészt Főméltóságú Kormányzó Urunk bölcsessége és erélye, mellyel minden akadályt leküzdve, honvédségünket harcra később tette, valamint honvédeink hősiessége a bolsevizmus elleni harcban aranybetűkkel írta be Európa történelmébe a magyar nevet. A magyar katona méltónak bizonyult a nemzet ezeréves multjához és fegyvertényei a késő utódoknak is például fognak szolgálni.

Szent az a cél, amelyért mi is fegyvert fogtunk, mert a bolsevizmus Isten legnagyobb ajándékait, mindazt, ami az életben szép, ami nemes: a hitet, a szeretetet, családot, a szabadságot lerombolta és az emberek millióit állati sorba döntötte.

A világpolitika minden nagy eseménye eltörpül ehhez a gigantikus küzdelemhez képest, melyet a hatalmas német baráti nemzet és szövetségesei megvívnak.

Joggal nevezhetjük ezt egy új keresztes-háborúnak, de úgy érzem, még ennél is több. Mert bár minden emlék, mely a Krisztus földi létével kapcsolatos, felbecsülhetetlen erkölcsi értéke az egész keresztyénségnek, melynek megszerzése és áhítatos ápolása oly célkitűzés volt, melynek beteljesítéséért minden keresztyénnek érdemes volt élni, de ép úgy érdemes volt életét keresztyéni öntudattal fel is áldozni. Mégis úgy érzem, hogy a bolsevizmus ellen folyó harc keresztyéni szempontból még nagyobb a keresztes-háborúk célkitűzéseinél is. Mert a Megváltó az emberért élt földi életet és szenvedett testi halált, akik tehát az embert megfosztják mindattól, amit Isten akaratából bír, akik ledöntik azt a piedesztált, melyre az embert Krisztus állította, akik nem csak testileg pusztítják el az embert, de tervszerűen, vaskövetkezetességgel és ördögi gonoszsággal az emberi lelket méltelyezik meg és világalomra törekedve, a bűn kloákájává akarják aljasítani egész Európát, azok ellen harcolni oly kötelesség, aminő elé a Gondviselés az egész világtörténelem folyamán a keresztyénséget még sohasem állította.

A bolsevizmus közel egy negyedszázadon át céltudatosan igyekezett az embert előbb elképzelhetetlen nyomorba dönteni, istentagadóvá, azután vadállattá tenni, hogy ez így van, azt a legszomorúbb tények ezrei bizonyítják. Egy negyedszázadon át éhenhaltak, ruhátlanul maradtak milliók és minden, amit ez az óriási birodalom termelt, az egy nagy hadsereg megteremtését szolgálta, melynek egyetlen célja volt, a lelki dögvést egész Európára, majd pedig az egész világra kiterjeszteni, mert ennek a dögvésznek, ha Európát el tudta volna pusztítani, a tengerek sem szabtak volna határt.

Mіндеzt megakadályozta legelsősorban a német nép nagy vezére: Hitler Adolf, ki a leigázott Németországot hatalmasabbá

tette, mint valaha volt és őt követve megakadályozza a német hadseregnek és mindazoknak hősiessége, akik velük együtt nem egyedül saját hazájukat, de Istent szolgálják!

Ennek a küzdelemnek nemcsak a nagyságát, de a jelentőségét is át kell éreznünk, át kell érezni azoknak is, akik a hétköznapok munkáját végzik; sohasem feledhetjük, hogy mennyit szenvednek azok, kik valamennyiünkért harcolnak, kik életüket áldozzák Európa megmentéséért. A magyar életnek minden vonatkozásából ki kell csendülnön a lelki szolidaritás a küzdőkkel, és ki kell csendülnön végre a magyar szolidaritás is, mert sok megpróbáltatás előtt áll még a magyar, oly feladatok előtt, mely feladatoknak csak egy egységes nemzet felelhet meg. A magyar kálvinizmusnak és az egész magyar keresztyénségnek ma történelmi feladata van és történelmi felelőssége is. A keresztyén gondolat hatóereje ki kell terjedjen az egész társadalmi, valamint közéletre is, ma sokkal inkább, mint eddig bármikor. Ha eddig óhaj volt, úgy ma Isten és Haza iránti kötelesség az egységes keresztyén front megteremtése, mert a magyar egységnek elengedhetetlen előfeltétele a keresztyén egység.

Feledjük el a mult esetleges sérelmeit és lássuk meg a jelen kötelességeit, az egységes magyar keresztyénség erejével liporjuk le az önzést, a kapzsiságot és gyűlölködést, mely tombol a közélet és a gazdasági élet minden vonalán.

A Kormányelnök Úr őexcellenciája és a Kormány igaz magyar szívvel igyekszik ezen segíteni, álljunk mögöttük zárt sorokban és erősítsük meg őket abban, hogy aki még ma sem érti meg az idők szavát, aki nem vonja le az események konzekvenciáját, aki a magyar egységnek még ma is kerékkötője, azt az államlhatalom ereje térítse észre. Meg kell értsük, hogy egész Európa történelme olyan állomáshoz jutott, melyben a magyar nemzet oly nagy történelmi elhivatást kell betöltsön, mely azonban súlyos áldozatokkal jár nem csak a harctereken, de az egyének életében is. A magyar keresztyénség egy oly közvéleményt kell kialakítson, melyet az áldozatkészség szelleme hat át, egy oly közvéleményt, mely egyrészt a cselekvő erőt fokozza, másrészt tudatában van annak, hogy ma minden magyarnak sok mindenről le kell mondania, hogy mindnyájan többet kell dolgozzunk és kevesebbet kell beérjünk. Nem azt mondom, hogy a magyar ifjúságnak ne legyenek ünnepnapjai, hogy ne legyen jókedv, hisz ez élteit a lelket, de az élet örömei között sem felejtetheti el egyetlen magyar sem azt, hogy sok száz kilométerre tőlünk egy élet-halál harc folyik, melyben a mi fiaink is véreznek szövetségeseink oldalán és ha a harc a messze távolban folyik is, lelkünkben legyünk mindannyiukhoz közel és dolgozzunk értük, mert minden munkával, minden áldozattal, melyet a bolsevizmus ellen harcolókért hozunk, az egész keresztyénséget és a boldogabb magyar jövőt szolgáljuk!

Közgyűlésünk az építő és eszméletető gondnoki megnyitót köszönettel fogadja és jegyzőkönyvébe iktatja.

(N. B.)

4. Nádházy Bertalan lelkesí főjegyző a kinyomtatott esperesi jelentés némely részét ismertette. Az esperesi jelentés a következő:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A népek és nemzetek sorsát bölcsen irányító Isten mindenható keze cselekedte és cselekszi velünk, hogy immár 4-ik esperesi jelentésben emlékezhetem szentelt örömmel a trianoni béke-diktátum által elszakított magyar területek felszabadulásáról s testvéreinknek az édes anya kebelére való örökönyves visszatéréséről. 1938-tól kezdve minden esztendőben adott az Ur kegyelme csonka országunknak gyarapodást területben és népességben. A költő szavaival mondhatjuk minden évben egymás után: „jött éve csodáknak“. 1941-ben Jugoszlávia felbomlása után hazatért a gazdag Délvidék, az ország dús éléskamrája s vele együtt a 22 év óta idegen uralom alá kényszerített kedves testvéreink szép számú serege. Délbaranya, Szabadka, Zombor, Ujvidék népe szeretettel köszöntünk benneteket!

Szívünk mélységes hálaadásával köszönjük meg a velünk hatalmasan és kegyelmesen cselekvő Istenünknek ezt a váratlanul jött csodát, az Ő küldöttje: Kormányzó Urunk előtt pedig fejezzük ki alattvalói hódolatunkat!

Szóljunk a zsoltárróval továbbra is így: „Lelkünk az Urat várja, segítségünk és paizsunk Ő.“ (Zsolt. 33 : 30.)

A f. évi május hóban tartott zsinati ülészakon már a félmilliónál több magyar református testvért és félezernél több egyházközséget képviselő erdélyi és királyhágómelléki zsinati atyák is ott voltak és boldog örömezzések közt vettek részt a magyar ref. egyház többi részével való egyesülésről szóló törvényjavaslat tárgyalásán. A legközelebbi ülészakon a Délvidék 33 ezer hazatért reformátusának egyesülése is bizonyára szőnyegre kerül.

Engedje a kegyelmes Isten, hogy amikor eljő az idők teljessége erre nézve, szívünkre ölelhessük a még most határokon túl élő magyar testvéreinket is! Hadd legyen ép a még most csonka országunk és benne teljes magyar ref. anyaszentegyházunk!

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Két évvel ezelőtti esperesi jelentésben pár szóval emlékeztem arról a fenyegető veszedelemről, ami az örömmel fogadott közös magyar-lengyel határ megszűnése és a szovjet-orsz szomszédság miatt törhet reánk. Az idő hamarosan igazolta ezt az aggodalmat, az egész civilizációt és emberi kultúrát fenyegető bolsevizmus hazánkat hadszíntérré akarta tenni és a Kassa ellen intézett támadásával megindítója lett annak, hogy mi is hadviselő féllé lettünk. Hónapok óta vívja győzelmes csatáit jól felszerelt s pompásan fegyelmezett honvédségünk, az ősi határokról messze úzve az ellenséget; mindnyájunk lelke és imádsága kíséri drága fiainkat és testvéreinket azzal a jó reménységgel, hogy az Ur kegyelme hazahozza őket, országunkat pedig megőrzi további próbáltatásoktól!

Ami két évvel ezelőtt mondtam, ugyanazt mondom most is. „Mit hoz ránk a jövő? nem tudjuk. Csak annyit tudunk, hogy

Akiben bízunk eleitől fogva, s Akit hajlékunknak, vezérlő Urunknak tartottunk: Istenünk kezében vagyunk és maradunk örökkön-örökké! Emberek, nemzedékek jönnek és mennek, népek, nemzetek, országhatárok, birodalmak máról-holnapra változhatnak, de a Krisztusban kijelentett igazságok örök érvényűek, az Úrnak beszédei — ég és föld elmúltával is — megmaradnak mind az idők végezetéig!”

Nt. Közgyűlés! Az elmúlt évről azt mondtuk, hogy az a nagy jubileumok esztendeje volt. Ez a mostani év 700 éves fordulója annak a nagy nemzeti szerencsétlenségnek, amit tatárjárás néven ismer a történelem, s amely vadonná tette országunk legnagyobb részét. A nagy csata vármegyénk területén folyt le, a Sajó melletti Muhi mezőváros határában, a mai alsóborsodi ref. egyházmegyéhez tartozó részen. A bekövetkezett események elterelték a figyelmet erről a szomorú történeti évfordulóról, közgyűlésünk nem mehet el e dátum mellett, hogy kegyelettel ne emlékezzék meg a muhi csatában elhullott őseinkről és a tatár seregek vérszomjas kegyetlenségéről, valamint nagy királyunk IV. Béla országépítő munkásságáról.

150 éves jubileuma van az 1790/91. évi országgyűlés által alkotott XXVI. tc. életbelépésének. Ez a törvény a magyar protestáns egyház szabadságának olyan alaptörvénye, amelyet ma is sokszor emlegetünk, s amely korszakot jelent egyházunk életében és a magyar nemzet történetében is. Ennek az alaptörvénynek köszönhetjük, hogy a magunk portáján saját magunk rendelkezhetünk, törvényt hozhatunk, iskolákat tarthatunk fenn, gyűlésekre összejöhetünk. A történeti fejlődés folyamában hálaára készítő jogforrás, melynek áldott alkotóiról másfél század elmúltával is a legnagyobb elismeréssel emlékezünk. Ha akkor nem hozzák meg a rendek ezt a törvényt, bizonyosan megszülte volna ezt az idők méhe későbbben is; — azt azonban teljes bizonyossággal mondhatjuk, hogy e törvény alapján vagyunk most is együtt ezen az egyházmegyei közgyűlésen.

Emlékezzünk meg Isten iránt való hálaadással arról is, hogy okt. 31-én 60 éve lesz az első alkotmányozó debreceni zsinat megnyitásának, s félszázada annak, hogy az első budapesti zsinatot megtartották áldott emlékű elődeink. Ez utóbbi zsinat elnökei tisztánbinnen egyházkerületünk akkori püspöke: Kun Bertalan és főgondnoka: br. Vay Miklós voltak. Tagjai közül talán már csak Teleki József gróf van életben, aki mint a dunamelléki egyházkerület főgondnoka, mostani zsinatunknak is hivatalból tagja. Az első budapesti zsinatnak korjegyzője volt az 1918-ban meggyilkolt Tisza Istvánnal együtt. — Ez a zsinat tette meg az első kezdeményező lépést az egyetemes lelkészi özevgy-árva gyámintézet létesítésére, amiből fejlődött ki a lelkészi nyugdíjintézet. Akkor még csak egyházmegyeként és kerületenként állottak fenn ilyen gyámintézetek. Azt is jegyezzük fel, hogy ez a zsinat evangélikus testvéreink zsinatával együtt közös ünnepélyt rendezett, ami sok reményre jogosító kezdeményezés volt a magyar protestánsok uniója felé. Ettől azonban az idők folyamán mindjobban távolodott mind a két fél. A reformáció 400 éves fordulóját itt is, ott is szerették volna egyesüléssel ünnepelni,

de a nagy háború miatt nem volt eléggé figyelmet keltő ez a törekvés, amelyet ma már elaludottnak lehet tekinteni.

Isten kegyelme megengedte érnie *Dr. Ravasz László* dunameléki püspöknek, konventi és zsinati lelkészi elnöknek püspöki munkásságának 20. éves fordulóját. Az egész magyar ref. egyházzal együtt tisztelettel és szeretetteljes bizalommal fordulunk mi is az Ur nagy ajándékának tekintett nagy ígehirdető és tudós püspök felé s kívánunk szívünk teljessége szerint gazdag életére további gazdagodást és áldást az Urtól. Figyeljünk az Igére: „En az engem szeretőket szeretem és akik engem szorgalmasan keresnek, megtalálnak”. (Péld. 8 : 17.)

Nagytisztelétű Közgyűlés! Isten iránt való hálával emlékezünk a „legnagyobb magyar”-nak Kossuth Lajos által elnevezett gróf Széchenyi István születésének másfél százados évfordulójáról. A mennyei Kegyelem ajándéka ő a magyar nemzet számára Írásai ma is méltók az olvasásra és tanulmányozásra, akkor nem méltányolt tanításai most is úgy hangzanak felénk, mint próféta látomások megnyilatkozásai. Munkára és áldozathozatalra serkentem a nagy tanítómester szavai, amelyek a nemzeti életnek alapjai maradnak nemzedékről-nemzedékre. „Fény nevére, áldás emlékére!”

Nagytisztelétű Közgyűlés! Ezek a jubileumi megemlékezések hálára készítetnek bennünket a sorsunkat vezető Isten iránt, egyúttal pedig bizalommal és jó reménységgel töltik el lelkünket az ismeretlen jövővel szemben. A jelen a mult gyermeke és a jövő szülő anyja. Ezért jó nekünk a multnak történeteit feleleveníteni s a jelen eseményeit úgy nézni, mint a jövő formálóját.

A multak után fordítsuk tekintetünket a mai élet felé. Sok olyan eseménye van a mának alsóborsodi egyházmegyénk életében, amiről szintén hálaadással és lelki örömmel emlékezünk.

Ilyen öröm egyházmegyénk számára tisztelt és szeretett világi tanácsbíránk: *vitéz Lukács Béla* orsz. képviselő legújabb magas kiténtetése, mely a titkos tanácsosi méltósággal jutott osztályrészéül a fáradhatatlan közéleti férfiúnak. A kebelbeli ónodi egyházközség főgondnokát, egyházmegyénk tanácsbíráját itt is mély tisztelettel és munkatársi szeretettel köszöntjük. Az évről-évre több és magasabb megbízatások választott embere az apai házból hozta egyházszeretetét, vallási türelmét és a meggyőződéshez való tántoríthatatlan ragaszkodást. A két évvel ezelőtt kifejezett áldáskívánatainkat teljesítette he az Ur, mikor erőről-erőre, nyereségről-nyereségre vezeti őt az Élet Királya

Engedy Andor dr. miskolci lelkipásztort mult évi közgyűlésünkön köszöntöttük negyedszázados lelkészi szolgálata alkalmából. Azóta nagy világi kiténtetést nyert a legmagasabb helyről, amikor Kormányzó Urunk kormányfőtanácsossá nevezte ki az egyházi életben való hűséges és eredményes munkásságának elismerése gyanánt. Ismerve az ő egyéniségét, tudjuk, hogy a kiténtetésben nem a címnek örül, hanem a buzgó szolgálat meglátásának. Vele örülve, testvéri

szív szeretetével köszöntjük kitüntetett lelkipásztor társunkat, életére, további szolgálataira pedig az Úr gazdag áldását kérjük.

Mikuleczky Gyula dr. világi tanácsbíránkat Borsod vármegye részéről az a ritka kitüntetés érte, hogy teljes egyhangúsággal hívta el a nagymultú nemes vármegye alispáni székebe. Híres nagynevű elődei közt is kimagaslik a költő Léway József, akinek nevéből elnevezett miskolci Gimnázium igazgatótanácsának ügyvezető elnökségét is most ruházta rá a miskolci presbyterium egyhangú bizalma. Felelősségteljes megbízásaiban segítse a mennyei Kegyelem, s Aki eddig is áldotta, vezette nemes munkájában, a Gondviselő Isten áldja meg sokirányú közéleti tevékenységét, s vezesse őt egyházmegyénk örömeire tovább a hűséges és odaadó szolgálatban!

Balázs Győző gimn. vallás tanár szolgálatának negyedszázados fordulójához ért. Az Isten lelkének ihletésével megáldott nevelő, az érzelmek húrjait játszi könnyedséggel, mégis megragadó mélységgel pengető poéta, daloskerületünk melegszívű vezetője, a miskolci Szabadegyetem fáradhatatlan igazgatója, a feltűnést mindig kerülő ember sokirányú munkáival meg nem számlálható áldott szolgálatot végzett a 25 év alatt. Mint közgyűlésünk alkotó tagját szeretetünkkel vesszük körül ezt a munkás testvérünket. Őszinte szívvel kívánjuk, hogy továbbra is azzal áldja meg a mennyei Kegyelem, amivel eddig megáldotta: minden munkáját lélekkel végezze, s tartsa meg szívének üde frissességét, örök ifjúságát, tanítványai iránt való atyai érzéseit az emberi kor végső határáig!

Örömmel értesültünk arról, hogy a geleji egyházközség presbyterei közül *Vincze Kálmán* és *Förrey György* elérték presbyterségük negyedszázados évfordulóját. Előbbi 2 cikluson keresztül volt egyházgondnok, utóbbi ma is számvevő kurátora az egyházközségnek, akit immár harmadízben hívott el a közbizalom erre a felelősségteljes tisztségre. Szeretettel és áldáskíváratok között köszönti közgyűlésünk ezt a derék, Istenfélő két testvérünket, életükre és további egyházépítő munkásságukra Isten áldó kegyelmét kéri.

Nagytiszteletű Közgyűlés! Amint az öröm napok Isten kegyel mének ajándékai életünkön, épügy a bánat fellegeit is az Úr bölcsesége hozza el egünkre. Veszteség okozta fájdalmaink is bőven voltak legközelebbi közgyűlésünk óta.

Lelkészi karunkból *Vajda Sándor* egerlövői lelkipásztor dőlt ki f. év február 16-án, 58 éves korában. Pályafutását a tiszavalki gyülekezetben kezdte, s a szép orgánummal megajándékozott fiatal lelkészt csakhamar elhívta a mezőkeresztesi hívek bizalma, ide esik szolgálatának súlypontja, az egerlövői szolgálata már csak küzdés volt a testi erőtlenségekkel és a halállal. Őt hónap múlva követte a mult év szeptember havában elköltözött hitvestársát. Két leánya közül az egyik *Síposs István* sályi lelkipásztor testvérünk hitvese, a kiskorú lbolyát a kegyeleti év teljes javadalma illeti meg, — káplántartási kötelezettséggel — egyházkerületi közgyűlésünk vonatkozó határozata alapján. Derült kedélye és közvetlen modora közkedveltségre emelte lelkésztársai és ragaszkodó hívei körében. — Szerettei a zsolttáriró

szavait jegyezték a gyászjelentésre: „Kézedre bízom lelkemet, Te váltasz meg engemet, óh Uram, hűséges Isten!” (Zsolt: 31:6) Mi is ez Ige hangoztatásával veszünk búcsút a jó baráttól, a kedvesen mosolygó szolgatárstól, s kívánunk testének csendes pihenést, ahová kívánczolt a mezőkeresztési temetőben, édesanyja porai mellett, lelkének örök idvességét a Bárány vére által!

Örök álmra hajtotta le fejét f. évi február hó 20-án *Bodolay István* ny. esperes-lelkipásztor 83 éves korában. A súlyos próbák közt is mindvégig hűséggel megállott ember 47 évig volt a mezőcsáti gyülekezet lelkipásztora, s a legnehezebb időkben egyházmegyénk erőskezű esperese. A puritánság, a munka, a rendszeresség mintaképe volt, akinek közel félévszázados körültekintő működése nyomot hagyott a mezőcsáti gyülekezet történetében. Három lelkésztársával, akikkel együtt szolgált Mezőcsáton, soha nem volt komoly összeütközése, mert megértő lélek volt és a munka megosztásának híve. Ő a maga munkáját teljes odaadással és hűséggel végezte, lelkésztársa hatáskörét pedig tiszteletben tartotta. Mélyen hívó lélek volt magamutogató képmutatás nélkül, aki mindenben Istenre bízta magát, de ajándékul nyert erőivel és tehetségeivel mindig készen állott az Úr ügyének szolgálatára. Mezőcsát közéletét évtizedeken keresztül irányította, az ott működő társadalmi alakulatoknak ő volt kezdeményezője, alapítója. „Áldott emlékezte köztünk marad annak, aki felett a királyi székben ülő terjeszti ki sátorát!” (Jel. 7:15.)

Nagyon fájdalmas veszteség érte egyházmegyénket mindig szolgálatkész tanácsbírájának: *Zsóry Lajos* ny. főszolgabíró, gazd. főtanácsos, v. orsz. képviselő kedves testvérünknek 63 éves korában történt elszóllittatásával. A május 26-án tartott egyházmegyei tanácsülésen imádkoztunk érte, mint akinek megszokott kedves orcáját szívünk szerint kívánnánk látni az őrállásra hivatottak között, de akkor már lelke elhagyni készült a földi porhüvelyt, ami pár nap múlva be is következett. Három évtizedig volt egyházmegyénk munkára kész tanácsbírája, aki megbízatásait mindig örömmel teljesítette. A mezőkövesdi, bükkzsérci és cserépfaluí egyházközségeknek főgondnoka volt, ami azt mutatja, hogy — a népszerűség keresése nélkül — megnyílt előtte az egyszerű emberek szíve. Mosolygó arca, páratlanul finom modora, közvetlensége varázskulcs gyanánt szolgált, amivel ki tudta nyitni a vele érintkezők szívét: szeretünk őt, mint barátot, mint munkatársat, mert egyénisége szeretetreméltó volt s mert soha nem vonogatta, soha nem kérte magát, mindig készen állott a szolgálatra. Gyászlapján ezt jegyezték fel szerettei: „Elete fáján a Lélek gyümölcsei értek: a szeretet, a jóság, a béketűrés, a hűség. A kidült fa lelki termését szívünkbe zártuk, mint vigasztalást és kötelező példát“. Mi is szívünkbe zárjuk kedves emlékedet Zsóry Lajos, ki a szív és lélek embere voltál! Hitvesét felkerestem vigasztalásra szánt soraímmal, de közgyűlésünk is intézzen a gyászoló családnak résztvevő levelet. „Az emberek napjai olyanok, mint a fű, úgy virágzik, mint a mezőnek virága, hogyha által megý rajta a szél, nincsen többé“ (Zsolt. 103:15–16.)

Tanítói karunkat megkímélte a halál angyala, de *Ivány Adolf*

ny. sajókeresztúri kántortanító lelkét megkérte az Ur. Kiváló nevelői egyéniség, jeles énekes volt a maga idejében, aki nemzedékeket nevelt fel hosszú szolgálata alatt. 76 évet élt s az apostol szavait ajkaira adhatjuk: „Áma nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam.” (II. Tim. 4:7.) Hisszük, hogy az Ur megadta néki az igazság koronáját!

Miskolc városának közismerten jellegzetes alakja tünt el 85 éves patriarchái korban elhunyt *Szabó Barna* ny. gimnáziumi tanár eltávozásával. Fürgé mozgása és állandó tevékenysége sok fiatal ember előtt is követendő példa lehetett még a kegyelem éveiben, még a nyolcvanon túli esztendőkből is. 1882—1917-ig tanított, 24 éve volt nyugalonban az a szigorúsága mellett is csupaszi tanár, akinek emlékeit nagyon sok tanítványa áldja azért, mert szerető lélekkel kísérté figyelemmel szegénysorsú diákjainak sorsát. Igazi nevelő volt, a régi paptanárok közül, aki tanítványainak életét nemcsak addig irányította, amíg azoknak tanára volt az iskolában, hanem azután is szemmeltartotta őket. Óriási családnak vált így nagy megbecsülésnek örvendő fejévé s ezt a magas tisztséget ismert szerénységével párosította. Sokszáz tanítványának és tisztelőjének részvéte mellett kísértük ki koporsóját az avasi temetőbe, ahol legyen csendes nyugodalma. „Az igaznak emlékezete áldott.” (Pél. 10:7.)

Tóth Kálmán világi, *Várady Pál* lelkészi tanácsbíráink édesanyjokat veszítették el folyó évi május, illetőleg július hóban. Mindkét nagyasszonyt hosszú étellel ajándékozta meg az Ur. 85 évet élt mindkettő, de az özvegyi gyászruhát is mindketten hosszú évtizedeken át viselték, amikor is fiuk gondozásának áldott munkáját bízza rájuk Istenünk bölcsessége. Testvéri szívvel veszünk részt fiúi fájdalmukban, kérjük az Urat, hogy az elköltözött édesanyák porrészeit nyugtassa meg, emléküik áldásban marad a halás gyermekek lelkében koporsójuk bezártáig!

Jelentésem eme részének elkészítése után, nyárvégi pihenőm csendjébe váratlanul hasított bele a baráti szívemet fájdalmasan érintő gyászos hír, hogy *Nádházy Bertalan* diósgyőri-vasgyári lelkipásztortestvérünk nagyműveltségű, drága hitvestársa: szül. *Vintze Márta*, a református lelkésznek egyik dísze augusztus 26-án Budapesten elhunyt. Nyaralási szándékkal kelt útjára hűségese társával a gondos feleség, a jó édesanya és szorgalmas háziasszony, hogy munkában megfáradt férjének néhány heti pihenőt szerezzen. Ahol bajára gyógyulást keresett, ott találta el a minden emberek közös sorsa: a váratlanul jött halál. Szerettei s mindnyájunk fájdalmára felcserélte e földi szállást a mennyei örök tavasz honával. Egyházmegyénk aranytollú főjegyzőjének mélységes bánatában résztvevő szívvel osztozunk s a Kinek örökké szent, áldott nevében oly sok lelket vigasztalt meg az Igével, a kegyelmes Isten hintse alázatos szolgálójának lelkére a vigasztalás balzsamát! Hívó szívének imádságos erejét tartsa és őrizze meg az irgalmas Atya, mikor „a mélységből kiált az ő Urához és várja az Ő ígérését, mint az örök a reggelt”. (130. Zs.)

Nagytisztelendő Közgyűlés! Lelkészi karunkban anyai változás

történt, hogy az elhunyt Vajda Sándor egerlövői lelkipásztor helyére Nagy Lóránd s. lelkész t hívta meg a presbytérium ajánlására a gyülekezet. A noszvaji egyházközség pedig — a munkácsi gyülekezet lelkipásztorává elhívott Kovács József helyére — Andrássy Ferenc s. lelkész t választotta meg. Mindkét választás példásan szép egyakarattal történt. A noszvaji gyülekezet életében korszakalkotónak mondható az egyházmegyei jegyzőséggel is megtisztelt Kovács József működése, aki sok munkával és szerencsés kézzel megszabadította a noszvaji ref. egyházközséget a fenyegető elmerülés veszedelmétől. Erről az eredményes munkáról a számvevőszék is elismeréssel emlékezik meg.

Szerető lélekkel kívánunk új állomásán is az eltávozottnak munkakészséget, testi, lelki erőt, jó egészséget és sikeres működést! Az új lelkipásztorokat pedig szívesen köszöntjük és fogadjuk be közösségünkbe. Beerősítésük mai közgyűlésünk feladatát képezi az egrí egyházközség presbytériumától nagyon sok sürgetés után díjlevelet nyert Hubay Lajos vallásoktató lelkésszel együtt, akit szintén örömmel üdvözlünk a rendes lelkészek sorában.

Ez utóbbinál meg kell jegyezmem, hogy Eger most is csak úgy volt hajlandó díjlevelet adni a különben megbecsült vallásoktató lelkésznek, hogy a fenntartói járulék fizetését az egyházkerület vállalta magára. Ezzel az egyházmegyénk területén működő 9 vallásoktató lelkész díjlevéllel van ellátva s így mindegyik tagja már a lelkészi nyugdíjintézetnek.

Rajta kell lennünk, hogy a nyugdíjintézeti törvény lehetővé tegye s. lelkészeink belépését is. Ám ez csak új törvény hozatalával, illetőleg törvény-revizióval lesz lehetséges. A zsinati atyák szíves figyelmébe ajánljuk ezt a gondolatot, amely s. lelkészeink helyzetének a többi tisztviselők helyzetéhez való arányosítását jelentené.

Tanítóváltások a szokottnál nagyobb számban fordultak elő. Ennek oka országunk örvendetes gyarodása. A visszakérült keleti országrész és Erdély, valamint a Délvidék iskoláiba távoztak el kebelbeli tanítóink közül: *Orvendi István* és felesége Tiszadorogmáról, *Varga Gyula* és felesége Egerlövőről, *Csutak Károly* és *Czövek Lajos* Poroszlóról, *Várady Sándor* Bükkzsércről, *Kenyeres Zsófia* Tiszakesziből, s ami a legnagyobb veszteséget jelenti számunkra: *Balog János* Nyékládházáról.

Nyugalmazásukat kérték: Keresztes Jenő tiszaszederkényi, Farkas Sándor tibolddaróci tanítók. Azzal a reménységgel vesszünk tőlük búcsút, hogy — nyugalmi éveikben — találkozni fogunk velük egyháztársadalmi munkamezőkön. Az Ur tegye áldottá pihenésük idejét, ajándékozza meg őket testi-lelki egészséggel!

A tanító hiány fenyegető veszedelemmé válik, van olyan egyházközségünk, amelyik a katonai szolgálatra bevonult tanítóját hónapokig nem tudja helyettesíteni. Tanítói pályázati hirdetések sikertelenek maradnak, jó, ha egy-két pályázó akad. Poroszló ez évben háromszor is választott kántortanítót.

Tanítóválasztások a következők: Bükkzsérc: Kállay Gyula, Cserépfalu: Kazai Sándor, Egerlövő: Molnár Géza és Dezső Margit,

Felsőábrány: Gaál Piroska, Hejőbába: Kaizler Sándor, Maklár: Molnár Géza, Poroszló: Lócsei Lajos, Tiszadorogma: Zsiros László és Zsiros Lászlóné, Tiszakeszi: Vargáné Valaszka Valéria, Tiszaszederkény: Tóth Erzsébet, Tiszavalk: Gaál Julianna, Vatta: Kiss Barnabás.

Itt említem meg a miskolci ref. Lévy József gimnázium életében bekövetkezett változást. Porcs Kálmán igazgató teljes szolgálati idejét betöltve saját kérelmére nyugdíjba vonult f. évi szeptember 1-től. 5 és fél évi igazgatói működése mintaszerű volt, az iskolaépület jó karba hozatala bizonyosságát szolgáltatja igazgatói gondosságának. Utódjául Zsupán László tanárt választotta meg az intézet igazgatótanácsa, akit jó reménységgel és testvéri szeretettel köszöntünk.

S. lelkészeinkről külön jelentést teszek. Itt csak annyit említek, hogy a s. lelkész hiány már nálunk is kezd mutatkozni.

Nagytiszeletű Közgyűlés! Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek és személyes tapasztalataim alapján az egyes egyházközségekről a következőkben számolhatok be. Egyházlátogatási járasonként fogom jelentésemet megtenni olyan sorrendben, amint az iratok beérkeztek. A látogatás időpontja áprilistól – augusztusig. Ez utóbbi már olyan kései, hogy ezt csak rendkívüli körülmények igazolhatják. Kívánatos éppen a látogatás missziói és evangélizációs jellegének kidomborítása végett a régi téli látogatás felelevenítése, mert így elsovad és lelki haszonnal nem járhat a vizitáció. Van egyházközségünk, ahonnan ilyen jelentés érkezett be: „Nagy a belmissziói tevékenység, de a presbyteri ülésen csak egy presbyter jelent meg”. — A hibát ne csak a presbyterekben keressük, hanem lássuk meg jó magunkban is.

Ónodi járás:

Alsózsolca. „Jó kezekben van, biztos úton jár”.

Bócs. Az igénybe vett 10.000 pengő közalapi kölcsön reménységet nyújt az anyagi nehézségek leküzdésére. Élénk munka folyik.

Kistokaj. Szintén közalapi kölcsönt nyert. A részére megszavazott 10.000 pengőből csak 6000 pengőt vett igénybe, reméli, hogy ezzel is rendbe jön. A régi omladozó lelkészlakást eladta, s helyette megfelelő épületet szerzett. Várjuk az Ige beteljesedését: „A régiek elmúltak, s íme mindenek megújulnak”.

Nyékkládháza. Nagy erőfeszítés történik a múlt idők kedvezőtlen hagyatékának felszámolására. Néhány buzgó presbyter kezdeményezésére önkéntes adományokkal kívánják az adósságokat 5 év alatt eltüntetni. Segítse meg e jószándékot a kegyelemnek Atyja! Mezőnyéken Tékes Dániel egyházi célra 60 pengőt adományozott. Követésre méltó példa!

Ónod. Ez évben is folyt evangélizáció, amit Ecsedy Aladár és Kovács József végeztek. Említésre méltó, hogy a vasárnapi iskolát két földműves leány hozzáértéssel és eredményesen vezeti. Ez az egyházközség talán az egész egyházmegyében a legmélyebben ül az adósságok és hátrálékok iszapjában. Valóságos iskolapéldája a gondatlan gazdálkodásnak és máról-holnapra való felelőtlen ha-

logatásnak. Amit félelv századdal ezelőtt nagy törődéssel megszerzett b. e. Solyom Lajos, a gondos és lelkiismeretes jó gazda, azt a felelőtlenség gondatlanságával elvesztegette közvetlen utóda: számvetés és erőfeszítés nélkül dolgozott a presbiterium, a hátrálékok behajtását nem szorgalmazta kellő eréllyel s a kötelezettek lassanként fizetésre képtelenné váltak. Így történhetik meg, hogy megszerzett ingatlanainak egy részét kénytelen eladni a 15 évvel ezelőtt végzett iskolaépítésből származó terhes adósságának fedezésére. Az ügy az egyházkerületi közgyűlés elé kerül. Lukács Béla egyházközségi főgondnok 125 pengőit adományozott. A jókedvű adakozás menthetné meg ezt a régi jóhírű gyülekezetet.

Poroszlói járás.

Egerlövő. Az elhunyt lelkipásztor helyét nagy egyakarattal töltötte be Nagy Lóránd s. lelkész. Új lelkész és új tanítók vették át a gyülekezet vezetését s hisszük, hogy lelkiismeretes munkát végeznek a külső és belső építés terén.

Átány. Bár közalapi kölcsönt nyert, mégis ma is az a nóta járja: „legnagyobb baja a rengeteg adósság”. Ugyanaz az eset itt is, mint Ónodon, megfelelő változtatással: a gondatlanság miatt került a mélységbe ez az országszerte híres, gazdag egyházközség. Itt is van mozgalom, mely a legnagyobb terhet is hajlandó viselni, csak megszabadulhasson egyszer az adósságtól. Az ilyen fájdalmas esetek igazolják, mennyire a lelkipásztor személyén és munkáján fordul meg a gyülekezetek sorsa. Az írgyelt ekklezsiák is leeshetnek a magasságból a mélységbe.

Heves. Az új lelkipásztor hitvesével együtt buzgón dolgozik e kis gyülekezet lelki életének és eltűnt békességének helyreállításán. Nagy baj, hogy a presbiteriek magatartása a legfőbb oka a bajoknak. A lelkésznek a lakhatatlanságig elpusztult az idő vasfoga alatt. Fegyelmeléssel is próbálja a lelkipásztor a ref. öntudat megerősítését helyreállítani. A lelkészcsereből származó ellentétek még mindig hullámokat vetnek.

Poroszló. Presbiterium és községi előjáróság, noha tagjai jó részben azonosak, nincsen kivánatos összhangban. Ennek okát az egyházlátogatás alkalmával is puhatolta a vizitáció. A kántortanítói állásról egymásután mondták le a megválasztott fiatalemberek. — Derék gondnoka: Gacsal Imre mótorszerencsétlenség következtében életét vesztette. Iskolaépítés előtt áll ez a „hajdan erős”, most csak tengődő gyülekezet.

Ujlőrincfalva. Ez a csekély lélekszámú egyházközség a pártoskodás tüzeiben emésztődik. Egyesek a lelkipásztor ellen, mások mellette foglalnak állást. Panaszait kölcsönösen visszavonták, s így remélhető a jövőben az egy célra: Isten dicsőségére való munkálkodás.

Tiszanána. Itt az anyagiakban való bővülködés okozza a bajt. Ezt a szomorú jelentést tette a vizitáció: „Nagy veszedelmet rejt magában a fényűzés és a könnyenélés kivánalma. Talpuk alól csúszik a föld, a régi nagy gazdák unokái nem szeretnek a földdel

bajlódni". A harmadik tanítói állás szünetel a tankötelezettek számának állandó csökkenése miatt. Különbösen jó rend és békesség honol falai között.

Tiszavalk. A presbyterium közönyösségéről panaszkodik a lelkipásztor, egyházlátogatáskor egy presbyter volt jelen. A magtár javai biztosíték nélkül kezeltek. Szigorú intézkedés megtételét kérem.

Tiszamenti járás:

Hejőbába. Rendben tartott gyülekezet, lépésről—lépésre, de biztosan halad, amint ereje engedi. Tavaly választott tanítója helyett újból tanítót választott.

Hejőpapi. Épületei javításra szorulnak. Lelkipásztor lelkes tevékenysége következtében ezer példányban járnak egyházi lapok. Az ORSZ. árvaháza kéri a kebelbeli gyülekezetek cselekedetek bizonyoságtételével való megsegítését. Sok köztartozása mellett a lélekszám ijesztő mértékben fogy, egy évi fogyás: 74.

Nemesbikk. Lelkipásztornak leleményessége és családvédelmi tevékenysége azt az örvendetes hírt juttatta hozzám a vizitáció útján, hogy minden újszülött gyermek részére 25 P. adomány jut a lelkész zsebéből. Ennek a követésremélt példának árnyoldala is van: az egyke pusztításának nemzeti veszedelme. A jómódú lakosság közt életpusztító iszákosság rákfenéje terjed. — A vasárnapi iskola vezetője kisgazda felesége. Nevét érdemes megörökíteni: *Vetési Andrásné*, kinek adjon erőt továbbra is az Ur nemes munkájának folytatásához!

Tiszaoszlár. Adósságaihoz most a lelkipásztor legelő illetményéből kifolyólag a lelkész és a gyülekezet közötti ellentét is hozzájárul, hogy a kívánatos összhang megzavartassék.

Tiszapalkonya. Épületei: iskolája és lelkészlaka elavultak s újjáépítésre várnak. Különbösen jó indulatú gyülekezet és a jó tanácsot befogadja.

Tiszaszederkény. Harmadik tanítói állás szervezésében fáradozik. Iskolaépítési államsegélyért folyamodott. Egyik tanítói lakása összedüléssel fenyeget. 15.000 pengős közalapi kölcsönét megszavazta az Egyetemes Konvent, a jövő évben folyósítva lesz. Derék, mindig kiváló tanítója: Keresztes Jenő nyugdíjaztatását kérte.

Egri járás:

Maklár. A kis egyházak közt példaképpen álló gyülekezet, nem indokolatlan adósságát törlesztgeti. A számos szórványt lelkipásztor buzgón látogatja. A nagy kat. tengerben hűséges őrállókra van szükség!

Bükkzsérc. Folyton fejlődő, többről-többre igyekező gyülekezet. Harmadik tantermet épített s a harmadik állást szervezi. Buzgó lelkipásztora minden eszközt felhasznál, minden forrást kikutat, ahonnan szegénysorsú népe javára valamit remélhet. Hívei terhelése nélkül épít, csak attól lehet tartani, hogy elszokik népe a terhek

viselésétől és az áldozatok hozatalától. Kántortanítóját Szamosújvárra nevezte ki az állam, a szolgálatkész, missziói lelkületű ember eltávozása veszteséget jelent.

Cserépfalu. Nyugodt mederben folyik az élete. Az egyházközség tagjai rendhez szoktatott, kötelességeiknek idejében eleget tévő emberek, áldozathozatalra készek, akik tudják, hogy áldozatkészség nélkül nincs ker. közösség. Szép, nagy temploma imádkozó s Ige után szomjuhozó néppel telik meg.

Eger. A vizitáció ezt jelenti: „Az a tiszteletteljes véleményünk, hogy mindent meg kell tenni az egyházközség érdekében. Az egyháztagnak azonban több terhet vállalhatnak a jelenleginél”. Egyházi adóhátrálék: 5550 P, holott az egyházi adó minimális. Adócsökkentési segélyének felemelését kérte az ág. hitv. ev. testvérek kiválása címén. A lelkész missziói jelentést nem küldött be egyházmegyénk közgyűléséhez s így nem lehet megállapítani a szórványokban végzett munkájának mértékét. Evangélizációs napok, illetőleg esték tartottak nagy látogatottság mellett.

Noszvaj. Kezd kibontakozni az építkezési adósságok özönéből, a dollárkölcsonre nagyon előnyös megegyezést kötött a Munkácsra távozott lelkipásztor, kinek helyére egyező akarattal hívta el a hívó lelkű Andrassy Ferenc s. lelkészt, aki évek óta ott működik és jól ismeri a helyi viszonyokat. Az áldásokat osztogató Isten kegyelme kísérje, hogy eredményesen folytassa elődje szép munkáját mind lelki, mind anyagi téren!

Emódi járás:

Bükkaranyos. A lelkészcsere hullámai még nem ültek el; még ma is foglalkoztatni fogja bíróságunkat a fajárandóság vitás ügye. Épületei javításra várnak.

Emőd. Presbyterium 5 ízben gyakorolt fegyelmezést ellenünk adott reverzális-ügyekben. Sok a hátrálék, aminek behajtására a presbyteriumot utasította az egyházlátogatás. 8000 pengő iskolaépítési államsegélyt nyert.

Harsány. Épületei tatarozást igényelnek. Különben a megszokott mederben folynak az ügyek.

Hejőszalonta. Temető miatt pere van folyamatban a róm. kat. egyházzal. Új iskoláját használatba vette, most templomát akarja renoválni. özv. Tóth Józsefné és Szűcs Józsefné, anyja és leánya ingatlant ajándékoztak az egyházközség számára. Az ilyen áldott jelek jó reménységet nyújtanak, hogy egyházunk hajójának kormányánál ott van az Ur Jézus Krisztus és az Ő hűséges szolgálói nem alusznak, ébren vannak.

Kisgyőr. A legmostohább helyzetben lévő gyülekezetünk. Néhány hold sovány föld képezi a törzsvagyonát, minden szükségletét egyházi adóból fedezné, ha a kivetett adót befizetnék a szegénysorsú egyháztagnak. Iskolaépítésből származó adóssággal küzd, ezért ismételt kísérletet tett iskolájának feladására. Legutóbb

egyházkerületi bizottság járt ott s szándéka megváltoztatására sikerült rábírní a presbyteriumot. Körültekintő gazdálkodás mellett bajait ki fogja heverni.

Vatta. Temploma várja a renoválást, a lelkészlak melléképületei hasonlóképen. Itt is sok a kintlevőség, ami zavarja a rendes életet.

Mezőcsáti járás:

Ároktő. Az egyházlátogató küldöttség ezt jelenti: „Az egyházi életet csak a kevés születés miatt nem tudtuk megnyugtatónak találni“. A hajdan híres ároktői gyülekezet sorvad, évről-évre több a halálozás, mint a születés. Az egyháztagok vagyonosodásával fordított arányban áll az áldozatkészség.

Mezőcsát. „Buzgó egyházépítő munka folyik“, így szól a jelentés. Személyesen is meggyőződtem róla több ízben. Külső, belső építés és haladás képét mutatja ez a minden alkalmat áron is megvevő egyházközségünk. Amint múlt évi közgyűlésünk Püspök Urunk javaslatára kimondotta a vándor közgyűlések tartását, buzgó lelkipásztorai azonnal készek voltak a vendéglátásra, ezért vagyunk most itt. Szeretettel és testvéri jó indulattal köszöntjük a gyülekezet vezetőit, lelkészeit, tanítóit, főgondnokát, gondnokait, presbyteriumát, mind köz, mind tanácsos rendeit. Két evangélizáló áhítattal kívánunk résztvenni a lelki munkák közösségében. Közalapi kölcsönre elő van jegyezve, aminek megnyerése után terhes kölcsöneit vissza tudja fizetni.

Igrici. Megnyugtatónak mondja az egyházlátogatói jelentés az állapotokat. Belső bajokról értesültem ugyan, de ha sikerül elsimítani és a békességet helyreállítani, boldogan vesszük tudomásul.

Tiszadorogma. Fejlődő gyülekezet, bár sok próbáltatás jutott osztályrészéül. A harmadik tanerőt is beállította s Dr. Szabó Józsefné: Kalas Lenke okl. tanítónőt h. minőségben alkalmazta. Lelkészi lakását a belvív megrongálta, sürgősen meg kellett javítani.

Tiszakeszi. Ötödik tanítói állást szervezett s arra Vargáné: Valaszky Valériát választotta meg. Az eltávozott Kenyeres Zsófia helyét eddig nem töltötte be. Sok a hátrálék, ezért tekintélyes a terhe is.

Tiszatarján. „Valahogyan nem tudják egymást megérteni a buzgó lelkipásztor és a hívek“, ezt jelenti a vizitáció Tiszatarjánból, ahol a lakhatatlanná vált lelkészlakot a hatóság bezáratta. Súlyosbítja a helyzetet, hogy az egyik tanítói lakás is építésre vár. Múlt évben választott fiatal tanítója katonai szolgálatot teljesít s helyét nem lehetett megnyugtató módon betölteni. Itt is a községi és egyházi előjáróság ellentéte okozza a bajok forrását.

Miskolci járás:

Diósgyőr. Iskoláját fejlesztette a VII. osztály beállításával, e célból kiegészítő tanerőt alkalmazott. Feltűnően szép az adakozások összege: 14.740 P. Sok volt a kitérés: 17, ugyanennyi a hárunkra

adott reverzális. A vasgyári munkásoktól levont egyházi adó miatt sokan nyugtalankodnak, bírói tárgyalás is lesz egy ilyen ügyben.

Martintelep. 10. éve áll fenn ez az egyházközség, amely templomára nagy áldozatot hozott. Még 4000 pengő áll fenn az építési költségből, egy-két év alatt megszabadul ettől a terhetől is.

Miskolc. A tavaly felállított VII. osztályt elemi iskolájában megszüntette, sőt feladta az V—VI. osztályt is, hogy Görgey Arthur utcai új iskoláját 2 tanerőssé fejleszthesse. Így új tanerő beállítása nélkül végezheti munkáját, a VII—VIII. o. felállítása esetén tanerőt saját költségén kellene alkalmazni, mivel sem államsegélyt nem ad a tanerőnek, sem az építkezéshez nem hajlandó hozzájárulni az állam. Terhes adósságaitól közalapi kölcsön útján szabadul meg. Mult évben a zöldfautcai iskolatelek eladása és új telek vétele közötti különbség és az új épület rendbehozatala 32.000 pengőt tett ki, az idén 16.000 pengő költséggel az ősi Avasi templom belsejét újíttotta meg. Szeptember 7-én adta át a közhasználatnak az egysegés stílusú templomot. Adakozás: 15.020 P,

Sajókeresztúr. Költségvetési hiányát nem tudja eltüntetni, mivel újabb terhet nem akar vállalni. A világi jólét megbénítja a lélek erejét.

Szirma. Köztartozása 5162 P. Magtári kölcsöne megfelelő biztosíték nélkül van kiadva s ma az adósok nem hajlandók biztosítékot adni. Szigorú utasítást adtam a biztosításra nézve, de eddig kedvező jelentés nem érkezett. Közgyűlési határozatot kérek.

Hejőcsaba: Jó vezetés mellett, élénk lelkiéletet élő gyülekezet.

Mezőkeresztesi járás:

Borsodgeszt. Talán egyetlen kebelbeli egyházközségünk, ahol „hátrálék” nincs, a kivetés utolsó fillérig befolyik. Illesse érte elismerés az erőskezű s gondos gazda lelkipásztort és presbyteriumát. Oda járhatnának tanulni a régi fényes ekkleziák, melyek fuldokolnak a hátrálékok zavaros vizében. A jó rend és fegyelem mintaképe!

Felsőábrány. Surlódás van a lelkész és tanító családok közt. A legfényesebb eredmények sem érnek semmit, ha jó békeség nincs az atyafiak között. A gyülekezet képen is meglátszik a civódás hatása.

Gelej. Vizitáció örömmel jelentí, hogy megszűnt a békétlenség, amely itt is elburjázott. Csak békés légkörben folyhatik áldásos és eredményes munka, amiről a jelentés örvendetesen emlékezik. Megemlíti azt is, hogy egyházi és községi elöljáróság közt szíves és barátságos a viszony. Így kellene lenni mindenütt!

Mezőkeresztes. Semmi baj nincs, az ügyek ékesen és szép renddel folynak, ez a jó hír érkezik. Sajnos! a gyülekezet lélekszáma most is fogyott 7-tel.

Mezőnagymihály. „A régi mederben folyik az élet méltóságos nyugodtsággal”. Az egyik tanterem javításra szorul. Más adóssága nincs, mint a tanítói nyugdíjhátralék. Rendszerben tartott gyülekezet.

Sály. Köztartozási hátralékai évről-évre szaporodnak úgy az állammal, mint az egyházzal szemben. Oka az, hogy az egyházi adót az előjáróság nem szorgalmazza. Iratterjesztése szépen dolgozik.

Tibolddaróc. Ez az egyetlen hely, ahonnan az a jelentés érkezett, hogy a vasárnapi munkaszünetet megtartják. Lévíta tanítója nyugdíjaztatását kérte. Épületek jó karban vannak.

E beszámolókat után megállapítható, hogy — bár sok nehézség közt — folyt a munka több-kevesebb serénységgel mindenütt. A tanítók katonai szolgálata sok helyt szinte leküzdhetetlen akadály volt a munka folyamatosságának. Ha mérföldes haladás nem volt is, a visszaesés jelei sem észlelhetők.

Nagytiszeletű Közgyűlés! Egyházmegyei tanácsülés két ízben volt. Első a hatáskörébe tartozó ügyek közül 12 ügyet intézett el, utóbbi két új lelkész nyugdíjintézeti bevallási ügyét tárgyalta le. — Bírósági ülés május 27-én volt, amely három közigazgatási ügyben hozott ítéletet.

Elnökség megerősítette Tiszapalkonya, Mezőcsát négyrendbeli haszonbérleti szerződését, Átány templomjavítási költségvetését, Emőd iskolai telekre vonatkozó határozatát. Engedélyt adott Miskolcnak résztörlésre, Szirmának 1000 pengő, Emődnek 900 pengő, Bükkzsércnek 1500 pengő sürgős kölcsön felvételére. Hozzájárult Böcs 10.000, Miskolc 90.000 pengős közalapi kölcsön adóslevelének kiállításához.

Kérem ezeknek szíves tudomásul vételét, és a közgyűlés részéről való megerősítését.

Tisztelettel kérem az egyházmegyei tanács hat lelkészi, hat világi tagjának egy évi időtartamra való megválasztását. Valamint a lelkészjelölő bizottságba egy lelkészi, egy világi tanácsbíró kiküldését szintén egy évi időre.

Kérem a Nagytiszeletű Közgyűlést, hogy Zsóry Lajos elhunytával megüresedett világi tanácsbírói, a Kovács József eltávozásával megürült lelkészi jegyzői, a nyugalomba vonult Porcs Kálmán gimn. igazgató helyére a Léway József gimnázium tanári karából képviselői és a Balog Lános eltávozása folytán szükséges tanítói képviselői tisztre a szavazás elrendelését.

A statisztikai adatokat a következőkben közlöm:

I. Népmozgalmi adatok:

(Zárójelben a múlt évi.)

Lélekszám: 80.504 (79.343).

Született: 871 fi (772) 836 nő (772) összesen: 1707 (1677).

Meghalt: 681 fi (589) 610 nő (563) összesen: 1291 (1152).

Házasságkötés: 387 tiszta (383) 183 vegyes (245) összesen: 570 (628).

Megegyezés javunkra: 132 (159), kárunkra: 107 (114), nyereség: 25 (45).

Nem áldatta meg házasságát: 165 pár (19). Ebből Miskolc: 154.

Áttért: 30 fi (40) 54 nő (46) összesen: 84 (86).

Kitért: 29 fi (32) 27 nő (50) összesen: 56 (82).

Konfirmált: 648 fi (708) 624 nő (664) összesen: 1272 (1372).
 Úrvacsorázott: 61,195 (70.935).

II. Számadási tételek:

Bevétel:	647.335.40 P.	(504.773.73 P.)
Kiadás:	628.565.85 P.	(484.935.86 P.)
Maradvány:	18.769.55 P.	(19.837.87 P.)

III. Vagyonkételek:

Földek:	2,853.429.71 P.	(2,852.484.71 P.)
Épületek:	6,124.142.89 P.	(6,074.560.24 P.)
Alapítványok:	139.419.09 P.	(159.123.74 P.)
Tőkéek:	55.975.64 P.	(21.089.30 P.)
Alapok:	34.808.17 P.	(31.720.16 P.)
Ingóságok:	829.024.64 P.	(777.718.76 P.)
Hasznos jogok:	39.704.32 P.	(41,538.32 P.)

IV. Adósságok összege 577.425.25 P, (637,407.23 P).

V. Magtár:

Búza	175.75 Hl.	(363.43 Hl.)
Rozs	237.80 Hl.	(471.09 Hl.)
Árpa	120.06 Hl.	(205.83 Hl.)
Pénz	2710.20 P	(1062.50 P)

VI. Kegyes adományok: 60.304.00 P (54.148.01 P.)

VII. Építkezések, javítások 86.110.93 P. (61.915.29 P.)

Lélekszám több 1161 fővel. Szaporodott a születések száma 30-cal, de a halálozásé is 139-cel. A házasságkötések száma csökkent 58-cal, a reverzális megegyezés nyereség 25, a tavalyi nyereség 45 volt, csökkent tehát 20 esetben.

Házasságát meg nem áldatta 165 pár, szemben a múlt évi 19 párral. E számban benne vannak a nem református templomban esküdött ref. felek is. Erre nézve egyöntetű eljárást kell követni. Az áttérés kevesebb a tavalyinál két esetben, a kitérés viszont 22 esettel kevesebb a tavalyinál. A tavalyi számnál herek 100-zal kevesebben konfirmáltak. Az úrvacsorázók száma a tavalyinál 9.740 fővel kevesebb.

Míndezen a jelenségek lelkiismeretes munkára s őrálló helyünknek egészemberként való betöltésére hívnak és figyelmeztetnek bennünket. Ne feledjük, amit az Ur Ezékielnek mondott, mert nekünk is szól: „Embernek fia! őrállóul adtalak én téged Izráel házának, hogy ha szót hallasz számból, intsd meg őket az én nevemben.” (Ezék. 3: 17.) Nekünk szól a példabeszéd is: „Orvos gyógyítsd meg magadat.” (Luk. 4: 23.)

Hálásan megköszönöm munkatársaimnak, elsősorban helyetteseimnek: Román Ernő tanácsbíró és Nádházy Bertalan főjegyző

testvéreimnek szíves segítő munkáját. Kérem továbbra is segítségüket és jóakarató támogatásukat.

Magamat elnéző szeretetükbe ajánlva mély tisztelettel vagyok:

Miskolcon, 1941 szeptember 8-án.

a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek

alázatos szolgája:

Pósa Péter

esperes.

Közgyűlésünk a nyomtatásban megjelent és az alkotó tagoknak megküldött, vagy kiosztott esperesi jelentést felolvasottnak tekintí. Esperesünk türelmes és bölcselméjű szolgálatait szeretettel megköszöni. Jelentését jegyzőkönyvünkbe iktatja és ezzel kapcsolatban az alábbi határozatokat hozza:

a) Nagy Isten az Úr és nagy Király, térdre esünk Előtte és belekiáltjuk a népek világába: az Úr uralkodik, Ő hozta el a Délvidék idegen uralom alól való felszabadulását, Ő tördelte le a foglyok vaszárait. Dicsérjük az Urat. Köszöntjük szívből a hazatért Testvéreket.

b) Kormányzó Urunknak a következő hódoló táviratot küldjük:

Főméltóságú vitéz nagybányai Horthy Miklós úrnak,
Magyarország kormányzója, Budapest.

Az alsóborsodi református egyházmegye most tartja közgyűlését. Boldogan emlékezünk meg a Délvidék felszabadulásáról és Isten után, Főméltóságod előtt meghajtjuk fejünket hódoló szeretettel. A nyolcvanezernyi lélekszámú egyházmegye nevében szolgálatunkat és áldozatunkat kész szívvel ajánljuk fel.

Báró Bottlik István sk.
gondnok.

Pósa Péter sk.
esperes.

c) Várán-várjuk az Urat, a szabadító Istent, Aki visszahozza a még fogságban levő véreinket és megőrzi őket a rajtuk levő nagy próbák idején.

d) Csudálva az Isten nagy hatalmát, olvassuk a titokzatos Írást az orosz égen: Mene, mene tekint ufarszín! Elfogadjuk alázatosan az Isten akaratát, Aki ezt az ítéletet honvédeink kardjával is íratja. Számbavette Isten a sátán országlását, véget vet annak. Megmérte a mérlegen és hijával találta. Honvédeinknek az Úr legyen erős várunk. Visszavárjuk Őket a golgotai kereszt győzelmi jelével. Vállaljuk a szűkölködést, a hideget, meg a forróságot és kérjük az Istent, hogy jól szolgálhassunk a próbatétel idején.

c) Egyházmegyénk keleti részén, a Muhi pusztán járván a lelkünk, megrendülve emlékezünk a nagy pusztulásról, mely hélszáz évvel ezelőtt vetetett nemzetünkre. De hálával borulunk le Istenünk előtt, Aki kegyelméből a pusztát kivirágoztatta. Országunkat felépítette.

f) Lelkünk alázatával köszönjük a magyar református egyház sorsát intéző Istennek, hogy százötven évvel ezelőtt az 1790/91. évi országgyűlés által megalkotta a XXVI. tc.-et. Tudjuk, hogy nem hagyja el továbbra se Krisztus vérében fundált anyaszentegyházunkat.

g) Emlékezetünkbe idézzük, hogy közel hatvan éve nyílt meg a debreceni alkotmányozó zsinat és félszázada, hogy az első budapesti zsinat megtartott. Kegyeletes lélekkel gondolunk az Atyákra és a határozatokból eredő áldásokra.

h) Tisztelettel és szeretettel száll a lelkünk dr. Ravasz László dunamelléki püspök úr elé, akit húsz esztendővel ezelőtt hívott el az Isten a dunamelléki egyházkerület kormányzására. Köszöntjük szívünk teljességéből az Ige tiszta visszhangjaiért és messze utat látó kormányzó bölcsességért. Áldja meg az Isten!

i) Isten iránt való hálával emlékezünk Széchenyi István születésének másfélszázados évfordulójáról.

j) Tisztelettel és szeretettel üdvözljük vitéz kövecesi Lukács Béla tanácsbírákat abból az alkalomból, hogy a titkos tanácsosi méltóság jutott osztályrészéül.

k) Szívünk szeretetével melegen köszöntjük dr. Enyedy Andor tanácsbírákat kormányfőtanácsossá való kinevezése alkalmából.

l) Jóleső örömmel és nagyon felmelegedett lélekkel üdvözljük dr. Mikuleczky Gyula tanácsbírákat, akit vármegyénk egyhangúlag hívott el az alispáni szolgálatra. Isten segítse meg munkáiban.

m) Negyedszázados vallásstanári szolgálata után, szívünk szeretetével köszöntjük Balázs Győző gimnáziumi tanárt, testvérünket. Isten áldása kísérje.

n) Lélekben magyar testvéri kézfogással üdvözljük Vincze Kálmán és Forray György geleji presbytereket, akik huszonöt éve szolgálnak.

o) A temetők felé fordul tekintetünk. És kegyeletes érzésekkel, az elmúlás gondolata felett diadalmaskodó keresztényen hittel hullatjuk könnyeinket az eltávozottak utolsó útjára. Szívünkben hordozzuk emléküket. Vigasztalást a Szent Lélek Isten adjon a gyászolóknak.

p) A lelkészi főjegyzőt megbízzuk, hogy úgy az üdvözlő, mint a gyászban osztozó iratokat szerkessze meg és az illetékesekhez juttassa el.

q) Akik egyházmegyénk területéről új munkamezőre

távoztak, áldást küldünk utánuk. Akik érkeztek, szeretettel köszöntjük, Isten kegyelmét kérjük szolgálataikra.

r) Felterjesztést intéztünk az egyházkerületi közgyűlés útján Egyetemes Konventünkhöz és Zsinatunkhoz, hogy a segédlelkészek nyugdíjintézetbe való felvételével méltóztassék foglalkozni. Felterjesztésünk indokolását segédlelkészeink mostani helyzete adja.

s) Zsupán László miskolci gimnáziumi tanárt, aki igazgatóvá választott, szeretettel köszöntjük.

t) Közgyűlésünk tudomásul vette az egyházközségek életéről nyújtott helyzethépet.

Ezzel kapcsolatosan Isten áldását kéri minden egyházközség minden további jó munkájára.

Az egri egyházközség presbiteriumának felhívja figyelmét arra, hogy a nagyobb egyházi teherviselés gondolatával foglalkozzék és béküljön meg, mert egyházközségeink általában nagyobb terhet hordoznak. A lelkészt figyelmezteti, hogy a missziói jelentés idejében való beküldése köteleessége a lelkipásztornak.

A tiszavalkói presbiteriumot szeretettel, de az evangéliumi fegyelem szigorúságával hívja fel, hogy egymásnak gondját viseljék és egymást a presbyteri eskükhöz való hűségre figyelmeztessék. Az I. tc. 45. § 2. bekezdésének rendelkezése szerint járjon el a presbiterium a közönyös presbyterekkel szemben. Továbbá az egyház magtárának javait megfelelő biztosítékkal gyümölcsoztassék. Emlékezetébe idézi a közgyűlés a presbiteriumnak az I. t.-c. 73. §-át. Ha kár érné az egyházközséget, anyagilag is felelős minden presbyter.

Folyó évi október hó 15-éig jelentse a presbiterium az esperesi hivatalnak, hogy a magtári biztosítások megtörténtek-e? Nemleges jelentés esetén, közgyűlésünk felkéri esperesünket, hogy a hivatalos eljárást indítsa meg.

A szirmai presbiteriumot a fenti I. tc. 73. §-ra való hivatkozással ugyancsak felhívja, hogy magtári kölcsöneit megfelelően biztosítsa és tegyen jelentést erről folyó évi október hó 15-éig az esperesi hivatalnak. Mulasztás esetén a szükséges eljárás indíttassék meg.

u) Közgyűlésünk a két tanácsülés tartását tudomásul veszi.

v) Közgyűlésünk az elnökség megerősítéseit, u. m.: Tiszapalkonya, Mezócsát négyrendbeli haszonbérszerződését, Átány templomjavítási költségvetését, Emőd iskolai telekre vonatkozó határozatát a miskolci résztörlésre, Szirma 1000 P, Emőd 900 P, Bükkszérc 1500 P kölcsön felvételére, valamint Böcs 10.000 P és Miskolc 90.000 P közalapi kölcsön adós-levelét jóváhagyja.

z) Egy világi tanácsbírói, egy lelkészi jegyzői, a Léva József gimnázium egy tanári képviselői tisztségre

elrendeli közgyűlésünk a szavazást. Beadási határidő folyó évi november hó 1.

Főtiszteletű Farkas István püspök urunknak táviratban kívánt minden jót közgyűlésünk.

Román Ernő egyházmegyei pénztáros szóná teszi, hogy közgyűlésünk tavaly 18/5. sz. a. úgy határozott, hogy a tehetségmentő alaphoz lelkészek, tanítók és egyházközségek kötelesek hozzájárulni. A lelkészek és tanítók eleget tettek ennek a határozatnak, de az egyházközségek közül még negyven semmit nem küldött.

Közgyűlésünk elrendeli, hogy ennek a hónapnak végéig azok az egyházközségek is küldjenek be legalább egy perselypénzt, amelyek eddig ezt nem tették meg. Esperesünk a szeptember 30-a után késedelmeskedő egyházközségeket szíveskedjék figyelmeztetni.

Dr. Enyedy Andor helyesli, hogy az esperesi jelentés minden egyházközségről külön-külön ad rajzot néhány mondatban. Továbbra is kívánatosnak tartja az ilyen helyzetkép készítését.

Szomorúan szemléli, hogy a népmozgalmi adat a születési és szaporodási ezrelék nagy csökkenését mutatja. Javasolja, hogy ennek a kérdésnek megbeszélésére szenteljünk elegendő időt nem nagyon távoli alkalommal és keressük az orvoslási módját.

Közgyűlésünk is helyesli az esperesi jelentés minden egyházközségről külön szóló helyzetjelentését.

A szaporodás csökkenését megütődve veszi tudomásul és jónak találja ennek a kérdésnek alapos megbeszélését.

Közgyűlésünk az esperesi jelentés során foglalkozott azzal a kérdéssel, milyen egységes eljárás szerint kell az egyházlátogatási jegyzőkönyvbe azt a statisztikai adatot beállítani, hogy házasságát nem áldatta meg hány pár. Egyik helyen ugyanis minden házasságra lépett református felet ebbe a rovatba vezetnek be, akkor is, ha talán más vallású templomban kötötte meg házasságát. Másik helyen pedig csak azokat számlálják ebbe a rovatba, akik református létükre egyházilag nem kötöttek házasságot sehol sem.

Közgyűlésünk az egyházmegye területére vonatkozólag úgy rendelkezett, hogy a házasságát meg nem áldatta rovatba az alábbi házassági adatokat kell bejegyezni: 1. Tiszta református házaspár, de egyházilag nem esküdött. 2. Református és másvallású vegyespár, akik egyházunkra káros megegyezést nem kötöttek ugyan, de házasságukat egyházilag nem áldatták meg egyik egyháznál sem.

(N. B.)

5. Az alsóborsodi egyházmegye területéről a következő lelkipásztorok és vallásoktató lelkészek jelentkeztek az egyházkerületi

gyűléssel kapcsolatos lelkész-szentelésre: Nagy Lóránd egerlövői, Andrássy Ferenc noszvaji lelképásztor, Novotny Gyula püspöki miszsiói lelkész, Papp István leánygimnáziumi vallástanár, Kolumbán György diósgyőr—perces bányatelepi vallásoktató lelkész, Hubay Lajos egrí vallásoktató lelkész, Tóth Lajos és Császár József miskolci vallásoktató lelkész.

Egyházmegyei közgyűlés a nevezettek jelentkezését tudomásul veszi és valamennyiük felszentelését ajánlja.

(N. J.)

6. Az egyházmegyénkben történt lelképásztorváltások során az egerlövői gyülekezet: Nagy Lóránd mezőkeresztesí s. lelkész; Noszvaj: Andrássy Ferenc noszvaji s. lelkész hívta meg egyhangúlag lelképásztorául. Tóth Lajos miskolci s. lelkész a miskolci presbytérium választotta vallásoktató lelkésszé.

Nevezett testvéreinket közgyűlésünk beerősítette. Esperesünk szeretettel köszöntötte az új munkakörrel megbízott szolgálakat és munkájukra Isten áldását kérte.

(N. J.)

7. Egyházmegyénkben a következő új tanítókat választották az egyházközségek presbytériumai: Bükkszerc: Kállay Gyula, Cserépfalu: Kazay Sándor, Egerlövő: Molnár Géza, Dezső Margit, Felsőábrány: Gál Piroska, Hejőbába: Kaizler Sándor, Poroszló: Lőcsey Lajos, Tiszadorogma: Zsíros László és Zsíros Lászlóné, Tiszakeszi: Vargáné Valaszka Valéria, Tiszavalk: Gál Juliánna, Vatta: Kiss Barnabás.

Az újonnan választott tanítók közül esküt tettek az E. T. szerint: Dezső Margit, Gál Juliánna, Gál Piroska, Zsíros Lászlóné, Kazai Sándor, Lőcsey Lajos.

Közgyűlésünk beerősítette a most és régebben esküt tett tanítókat Ungvári Gyula miskolci tanítóval együtt, aki a tavalyi közgyűlésen nem jelenhetett meg.

Egyházmegyei gondnokunk köszöntötte az új tanítókat közgyűlésünk nevében és szorgalmas munkára buzdította őket.

(N. J.)

8. Esperesünk jelenti, hogy segédlelkészeink a következő gyülekezetekben teljesítenek szolgálatot:

Átány: Csorba Géza, Böcs: Kiss Péter, Cserépfalu: Botos Péter, Diósgyőr: Benyhe Imre és Kiss Barna, Eger: Bertha Barna, Egerlövő: Nagy Lóránd, Hejőcsaba: Kolláth Károly, Nyékládháza: Nagy András, Mezőcsát: Csöry István, Mezőkeresztes—Mezőkövesd: Szombathy László, Miskolc: Kovács Zoltán, Szilágyi István, Kadas Miklós, Kőrís Lajos, Szabó Imre és Istók Miklós (Kórház), Noszvaj: Bertalan Imre, Poroszló: Kádár Zoltán, Tiszánána: Bartus András.

Kalydy Miklóst a bódvavendégi gyülekezet hívta el pásztorául,

Hegedüs Imre szerencsi vallásoktató lett, Csiszár Altíla eltávozott egyházmegyénk területéről. Áldáskívánatok között bocsátottuk útjukra.

Most bekebelezésüket kérik: Csöry István, aki angol internátusi felügyelő volt és Bertalan Imre, aki a múlt iskolai évben sárospataki főiskolai szenior volt.

Tudomásul szolgál. Akik bekebelezésüket kérték, bekebeleztük. (N. J.)

9. Molnár Béla tanügyi bizottsági elnök felolvasta alábbi jelentését:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az 1940/41. iskolai év, miként a megelőző, nagyon bizonytalan és zaklatott volt. Maga a háborús izgalom és feszültség is elegendő volt arra, hogy úgy a tanító, mint a gyermek lelkén megláttassa a maga bélyegét. Sok tanító teljesített katonai szolgálatot s így önmagától adódik, hogy iskolai munkájából teljesen kizököknt s bizony idő kellett hozzá, míg újra beleélhette magát iskolai munkájába. (Volt olyan tanító, aki egész éven át 95 napot tanított.)

A másik körülmény, ami szintén nagymértékben kihatott az iskolai tanításra: a fűtési zavar. Ennek oka a szállítási nehézségekben található meg. A harmadik körülmény az, hogy a behívottakat igen sok helyen az otthon maradt tanerőknek kellett helyettesíteni, következtében kinek-kinek saját osztályában csökkent az eredmény, mert teljes munkát végezni nem tudtak. Ide vehetjük végül a népszámlálással igénybe vett kétheti szünidőt is.

Mindezeket a zavaró körülményeket szorgalommal igyekeztek pótolni a tanítók s már előre bejelentettem, hogy általában lelkiismeretes és jó munkát végeztek.

Egyházmegyénkben van 47 anya-, 2 társ-, 2 leány- és 2 fiókegyház. Ezek közül iskolát tart fenn 51. Tanköteleseket részben befogadó iskolát 3, (Miskolc, Diósgyőr és Hejőcsaba). Az iskolák mindenütt 6 osztályúak, kivéve Miskolcot, ahol a leányiskolák 4 osztályúak. Míg Diósgyőrben és Miskolcon a 7-ik osztály is be volt állítva.

Van 80 iskolaépület, 123 tanteremmel, melyek közül megfelelő 109; meg nem felelő 14.

Új iskola csak Miskolcon épült.

A mindennapi iskolák közül 1 tanerős 13; 2 tanerős 25; 3 tanerős 12; 4 tanerős 6; 6-nál több tanerős 2. Az iskolák — Miskolc kivételével — osztottak és vegyesek. 60-on alul volt a gyermekek száma 78; 60—80-ig 38; 80—100-ig 6 iskolában.

Férfi tanerő működött 88; tanítónő 38. Rendes 102, segéd 22, bisegítő 2. Református mindennapi tankötelesek száma 8264 volt, 135-el kevesebb, mint tavaly. Saját iskolánkba járt 6443 (6329), más felekezetiúbe 57 (70), állami és községi iskolába 1825 (2090). Felmentetett 7 (7). Iskolakerülő 9 (22), másvallású járt a mi iskolánkba 390 (324).

Nem református iskolába járó növendékek vallásoktatására 27.798 P fordítottatott.

Tankötelesek mulasztása kevesebb volt a tavalyinál. Mulasztott félnapok száma 85.591. Ebből igazolt 73.288; igazolatlan 12.303.

Az ismétlősök száma 19 általános, 7 gazdasági ismétlőbe 2.518 (2.769). A mulasztások száma 4.589. Igazolt 3.352, igazolatlan 1.237.

A 12 éves korban konfirmáltak száma 534 (496); 12—14 éveseké 663 (635).

A református népoktatásra az egyházak készpénzben 158.026 P 21 fillért fordítottak. Államsegély 196.579 P 36 fillér; községi segély 8.213 P 43 fillér. Ide számítandó még az egyházaktól járó föld- és terményjárandóság, amelyek értékét kimutatni nem tudom.

Tanítói nyugdíjhátrálék minden évben csak szaporodik. Szám-szerű összegét azonban nem ismerem jelentés hiányában. Tanítói fizetés elmaradásáról jelentést nem kaptam.

Iskoláink vezetésével úgy vallásos, mint erkölcsi és hazafias szempontból is általában meg lehetünk elégedve. Általában csak az elismerés hangján nyilatkozhatom. Gyenge iskola a minősítési kimutatásban már nem szerepel.

Iskoláink minősítése az Egyetemes Konvent 97/1939. sz. határozata értelmében nyilvánosságra nem kerül. Kérem tehát a Nt. Egyházmegyei Közgyűlést ennek szíves meghallgatására. A felsorolásból megtudjuk, hogy egyházmegyénkben 61 kiváló, 32 jeles, 21 jó és 3 elégséges osztályzatú iskola van. Osztályozatlan maradt 6 iskola, amelynek tanítói részint betegség miatt kevés ideig tanítottak, részint katonai szolgálatot teljesítettek, de amely iskolákban végzett munkáról a látogatóság meggyőződött.

Vasárnapi iskola kevés kivétellel mindenütt van, általános viszonyok és keretek között. Iskolával kapcsolatos fiú- és leányegyesületek vannak, de ezek működéséről részletes jelentés nem érkezett.

Tanítói helyi módszeres értekezleteket néhány kivétellel már mindenütt megtartották. A hiány a legtöbb helyen még mindig a jegyzőkönyv felvételének elmaradása, így a végzett munkáról világos képet kapni nem tudunk.

Újra és újra megisméltendő a panasz a szép éneklés és áhítatos imádkozás hiánya miatt.

Iskoláink — igen csekély kivétellel — még mindig igen szegényes felszerelésűek. Ennek okát a pragmatika 33.—35. §§ be nem tartásában keresem és találok.

Iskolai és tanítói könyvtár állapotáról, leltár szerinti átvizsgálásáról igen szegényes jelentés érkezett.

Beíratási díjak — bár minden évben jobb százalékban — még mindig nem fordítanak teljes mértékben a törvényesen kijelölt célra.

Szülői értekezletek elvétve tartattak. Igen kevés helyen történt meg a gyermekek rendszeres otthoni meglátogatása.

A beíratási díjakról a kir. tanfelügyelőséghez beterjesztett kimutatásokkal azonos kimutatásokat egyes helyekről még mindig nem küldik be az illetékes egyházi hatósághoz.

Az iskolák tisztasága ellen csak Böcsön és Tiszanánán merült

fel kisebb kifogás, amely hiányt jó lélekkel hiszem, hogy a Vezetőség azóta helyre is hozott.

Andornakon a tanító lelkiismeretesen igyekezett ellátni vállalt szolgálatát. Egerben Berta Barna s. lelkész végezte dícséretre méltó buzgalommal a vallástanítást. Egercsehiben — változás következtében — Nemes Mária áll. tanítónő csak 2 hónapig tanított. Ide a románok által még ma is megszállva tartott területről több gyermek jött. Nagy hiány van könyvekben. Módot kellene találnunk, hogy ezeket a gyermekeket könyvhöz juttassuk a missziói alapból.

Sajnálattal kell jelentenem, hogy vannak iskolák, amelyekben nem a Konvent által előírt Naplót használják.

Konventi rendelet az is (245/1940.), hogy a tanítást biblia olvasással kell kezdeni. És mégis akad hely, ahol e rendelkezéssel szemben azzal védekeznek, hogy „felesleges, mert a vasárnapi iskolában úgy is olvasnak a gyermekek bibliát a télen.“ Pedig a Bibliának már a II. és III. osztályos gyermek kezében ott kellene lennie. Lelkemben fájó tapasztalat gyanánt raktározódik el egy-egy ilyen eset, mert azt látom belőle tehetetlen szomorúsággal, hogy míg az Irás nagyon is időszerűen figyelmeztet arra, hogy: „Áron is megvegyétek az alkalmat, mert az idők gonoszak“ — nekünk még van időnk és szívünk a bírálgatásra és a felsőbb hatóság rendeleteinek a magunk ízlése szerinti elintézésére. Közben pedig telik az idő és elmulasztottuk azt a drága lehetőséget és alkalmat, amit a nevelés szempontjából sem helyrehozni, sem pótolni nem tudunk. Mert avagy ki az közülünk, aki nem látná, hogy a: „... bős vihar dühöng. Hullám fölé hullám kél...“? Jaj nekünk, ha nem igyekszünk a gyermek lelkében idejében felköltetni az alvó Jézust, mert akkor elmerül a hajó. Öntudatos reformátusokká, öntudatos egyháztagokká kell őket nevelnünk, mert a felnőttek igen sok helyen úgy vannak az egyházzal, amint azt egy igen találó megjegyzésből hallottam, hogy: „Megtűrik — de nem törődnek vele“.

Fájdalommal kell megemlékeznem arról a szomorú tünetről is, hogy vannak iskolák, amelyekben a tanítók nem élnek egymással békeességben. E helyről szeretettel arra kérem az illetőket s egyben figyelmeztetem is, hogy hiába igyekeznek bármilyen bölcs tudományt is csepegtetni tanítványaik lelkébe, ha nincsen bennök szeretet. És próbálkozhatnak bármilyen kiváló pedagógiai tervek és elgondolások alapján foglalkozni a gyermekekkel: ha Krisztus békeessége nem látszik meg egyéniségükön és magatartásukon.

Szerettem volna a magam fájdalmával és sebével elmenni egy ritka eset mellett, de úgy érzem a Lélek kényszerít, hogy mégis bejelentsem. Van hely, ahol az iskolaszéki Elnök szóbeli felkérésére, majd pedig a presbýtérium írásbeli utasítására a tanítónő egész éven át nem vezette fel a gyermekeket a templomba, sem kötelesség mulasztását elfogadhatóan nem igazolta. Ezt írta az egyik iskolalátogatói küldöttség. Hogyan fog megoldódni ez a kérdés, ha idáig tudott jutni? Én a magam részéről csak azért tártam fel ezt a tünetet a Nt. Egyházmegyei Közgyűlés előtt, hogy lássuk be, mennyire szükségünk van a fegyelem bevezetésére és gyakorlására.

Nagytiszeletű Egyházmegyei Közgyűlés! Bocsánatot kérek, ha talán az említett hibákat, mulasztásokat, pótolnivalókat kissé sötét színekkel ecseteltem és komor keretbe illesztettem, de egyházam veteményes kertjének palántáiért égő és felelősséget hordozó szívem így látta meg és így mondta el velem. Azokhoz fordulok, akiknél meg van a lehetőség és jóakarát is: jöjjenek segítségül! Mert, ha iskoláinkban, tanító karunkban az egész vonalon béke és szeretet, rend és fegyelem, különösképen pedig Krisztus lesz minden mindenkiben: lélekszépítő és gazdagító munka fog falaink között folyni s a jelentést tevőnek is boldog lesz a dolga, mert napsugárba fűrészt-heti majd tollát.

De a borulat alól menjünk verőfényes helyre is. Benkő Györgyöt — jóllehet már egyszer dícséretben részesült — a fiú szülőj-munka teljesen gyakorlati alapon való vezetése miatt, a látogatóság jelentése alapján, ismétélten meg kell dícsérnem. A megértés és szolgálatkészség lelke mutatkozik abban, hogy a diósgyőri tantestület minden tagja résztvesz Benkő György vezetése mellett ebben a munkában.

Nagy örömmre szolgál bejelenteni, hogy Bükkaranyosról azt a jelentést kaptam, amely szerint az iskola külső és belső képén meglátszik az új lelkész agilitása. Bizonyára az ő ténykedésének tulajdonítható, hogy az éveken át gyengének minősített egyik tanító immár jó osztályzatot kapott. Ezért a felemelkedésért a magam részéről még a nyár folyamán dícséretben részesítettem az illető tanítót és további kitartásra buzdítottam.

A megértés és segíteni kész lélek igen szép példáit említem meg, hogy Borsodgeszten a tanítók 130 P értékű tanszert vásároltak színelőadások és gyermekdelutánok jövedelméből. Tiszakesziben hasonló forrásból nyert 166 P-ért térképeket szereztek be. Tiszatarjában Bádonyi Karola helyettes tanítónő által rendezett anyák napi delután perselypénzéből egy koszorút vettek a gyermekek, amelyet a hősök napján saját műsoros ünnepélyük keretében helyeztek el a hősi szobor talapzatára és adtak át megőzésre a község Elöljáróságának. Legyenek a példák vonzók és követésre serkentők.

Tiszaszederkényben az egyik tanítói lakás, Emődön iskola és tanítói lakás építése elodázhatatlanul szükséges.

A katonai szolgálat által támadt nehézségeket Poroszlón, Makláron, Tiszadorognán és Tiszatarjában a lelkipásztorok azáltal igyekeztek áthidalni, hogy maguk is munkába állottak s ezzel tanujelét adták iskolaszeretetüknek és felelősségérzetüknek.

Szilva Sándor — bár az utolsó percig nem adta fel a reményt — betegsége miatt nem tudott iskolalátogatást végezni. Helyettesítését úgy oldottam meg, hogy az illetékes lelkészeket kértem fel tisztének betöltésére.

Köszönetemet fejezem ki Horvát József tiszakeszi lelkipásztor testvéremnek, aki helyettem, valamint Ács Sándor mezőcsáti tanító-

nak, aki a Szamosujvárra költözött Várady Sándor helyett volt szíves körlátogatást végezni.

A tanítói változásokról megemlékezvén, tisztelettel jelentem, hogy Molnár Géza Ároktőről Maklára; Makláról Molnár Géza Egerlövőre ment. Tiszadorogmára Zsiros László és Zsirosné Lovas Katalin; Hejőbábara Kaizler Sándor; Tiszakeszibe Kenyeres Zsófia helyére Vargáné Valaszka Valéria választotta meg. Eltávozott Tiszadorogmáról Örvendi István és felesége. Poroszlóról Csutak Károly; Bükkzsécsről Várady Sándor és Nyékládházáról Balog János. Isten áldását kérjük az új helyen működőkre és szeretettel köszöntjük a hozzánk érkezőket.

Kedves kötelességet kívánok teljesíteni, amikor tolmácsolom Várady Sándor köszöntését. A hozzám intézett levelében ott izzik a hálás szeretet az egyházmegye minden tagja iránt. A boldog megtiszteltetés öröme — amellyel az egyházmegyei közgyűlés annakidején kitüntette — ott fénylik búcsúsorain. Egyháza szeretete és szolgálata missziói öntudatát új munkaterületén is munkába kívánja állítani. Isten áldását kéri a Nt. Egyházmegye Vezetőségére, alkotó tagjaira és a kartársak iránti őszinte és el nem múló barátság és hűség melegével óhajt kezét szorítani azokkal, akik között olyan boldognak érezte magát. Hallomásból más tanítók államhoz meneteléről is értesültem, de miután hivatalos bejelentést nem kaptam, így azok neveiről nem tudok jelentést tenni.

Tanítóságunknak az államhoz való meneteléről kellene talán valamit szólnom. A jelentés kapcsán tárgyköröm nem engedi meg, hogy e tünet okát keressem és tárgyaljam.

Beszámolóm végén azokhoz szólok, akik a mieink. Szeretném egy seregszemlére egybegyűjteni egyházmegyéink tanítóságát, azokat, akiket Istenünk „Krisztus magyar családjának“ kicsinyei gondozására hívott el. Szeretném megláttatni velük a Názáretit, amint kézenfogva vezeti övéit a magyar kapuk nyitásakor a hitvallásos iskolák küszöbe felé. Szeretném nekik elmondani az imádkozó lélek csendjében, de a hit megtartó és győzedelmes erejével, sőt csatakiáltásával: látjátok-e ezt a vágyakozó ifjú sereget? Ez azért özönlik ide, hogy a ti hitetek és hűségetek által, mint egy diadalmas kapu, feltáruljon a szívök, hogy beléphessen és átvonulhasson rajta a dicsőség Királya, aki maga a Seregeknek Ura. A világ Királya az ajtó előtt áll: tanító testvérek, álljunk elébe mind magunk, mind pedig tanítványaink és mondjuk el Neki szépen: itt van szívem, bűnös szívem, fogadd el jó Uram! Ilyen áldott kezdetet kívánok egyházmegyéink tanítóságának s hiszem és boldogan remélem, hogy ilyen kezdet után még áldottabb lesz ennek az iskolai évnek a vége is.

Amikor tiszteletteljes jelentésem elfogadását kérem, különösebb javaslatom nincsen, mint annak sürgetése és hangsúlyozása, hogy becsüljük meg felettes hatóságaink intézkedéseit és engedelmes szívvel teljesítsük végzéseiket és akkor itt, az iskolai élet és munka területén is mindenképpen és jó renddel fognak végbemenni.

Magamat és jelentésemet a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés jóindulatába ajánlva, maradtam

Tiszatarján, 1941. évi szeptember hó 12-én.

mély tisztelettel, alázatos szolgája:

Molnár Béla s. k.

egyházmegyei tanügyi biz. elnök.

Előbbi jelentéssel kapcsolatban olvastuk a tanügyi bizottság következő jegyzőkönyvét:

„*Jegyzőkönyv.* Készült Mezőcsáton, 1941. évi szeptember hó 15-én az Alsóborsodi Ref. Egyházmegye Tanügyi Bizottságának ülésén.

Jelen vannak: Molnár Béla ref. lelkipásztor, tanügyi bizottsági elnök elnöklete alatt: Benke József, Szilva Sándor, Arday Janka László, Nagy József, Körössy József és Derencsényi István iskolalátogató lelkipásztorok; Mízsér Lajos, Zarándy Bertalan, Jakab Imre, Ács Sándor, Lovász Pál, Benkő György iskolalátogató tanítók, valamint Barys Lajos, Molnár Béla, mint bizottsági tagok.

1. Molnár Béla tanügyi bizottsági elnök a 46-ik zsoltárt olvasta fel, amely után buzgó imában emelte bizottság lelkét az Úrhoz, mely után szeretettel köszöntve a megjelenteket, az ülést megnyitotta.

2. Elnök a bizottság figyelme mellett, összefoglaló jelentést tett egyházmegyénk népoktatásügyéről. Jelentésében részletesen beszámolt a körlátogatók tapasztalatairól. Örömmel állapította meg, hogy iskoláink szellemi szintje a múlt évvel szemben is örvendetesen emelkedett.

Jelentésével kapcsolatban a következő határozati javaslatokat terjeszti a bizottság a Nt. Egyházmegyei Közgyűlés elé, tisztelettel kérvén azok határozati erőre való emelését:

a) Utasítsa a nt. egyházmegye az iskolaszékeket a tanügyi határozatok fegyelmi felelősség melletti betartására.

b) Nyilvánítsa a nt. egyházmegyei közgyűlés elismerését Benkő György diósgyőri tanítónak a fiú szőlőmunka terén felmutatott szorgalmáért és eredményéért.

c) Molnár Béla lelkész, Várady Sándor tanító iskolalátogatói tisztségükről való lemondását köszönetének kifejezése mellett tudomásul véve, kéri a nt. egyházmegyei közgyűlést, hogy a megüresedett helyekre válassza meg Horváth József tiszakeszi lelkészt és Ács Sándor mezőcsáti tanítót.

3. Elnök felolvassa Balog János búcsúlevelét, amelyben Isten áldását kéri a bizottság tagjainak életére és munkájára. Bizottság hálás szívvel köszöni a jó testvér és jó munkás szavait. Hálát ad Istennek, hogy eddig adta nekünk, aki 12 éven át örömmel és lelkes szívvel vállalta és szolgálta iskolai ügyünk érdekeit. Emlékét jegyző-

könyvében megörökíti és további életére és munkájára a kegyelmes Isten gazdag áldását kéri.

Kmf.

Mizser Lajos sk.
tb. jegyző.

Molnár Béla sk.
tb. elnök.

Közgyűlésünk köszönetet mond úgy a tanügyi bizottsági elnök jelentéséért, mint a tanügyi bizottság jegyzőkönyvéért. A tanügyi bizottság következő határozati javaslatait emeli határozati erőre:

1. Az iskolaszékek a tanügyi határozatokat tartásuk be pontosan.

2. Benkő György diósgyőri tanítónak a fiú szlőjd munka terén felmutatott szép munkásságáért elismerését nyilvánítja.

3. Molnár Béla és Várady Sándor iskolalátogatói tisztségükről való lemondását eddigi szolgálatukat megköszönve tudomásul veszi, és helyükre Horváth József tiszakeszi lelképásztort és Ács Sándor mezőcsáti tanítót megválasztja.
(M. B.)

10. Benke József belmissziói előadó felolvassa alábbi jelentését:
„Nagylisztelei Egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházmegyénk missziói életéről, gyülekezeti munkáiról számadatokban a következőket jelenthetem:

I. Vasárnapi bibliai iskola volt 43 gyülekezetben. A 6—12 éves gyermekeinknek kb. 75 %-a járt vasárnapi iskolába. 143-an végezték ezt a munkát, kiknek 60 %-a tanító, 20 %-a lelkész, s 20 %-a gyűl. tag volt. 26 gyülekezetben rendszerezve volt a perselyezés illetve adakozás, melynek összege 465 pengő 56 fillér. 29 egyházköztségben segítézték a gyermekeket különböző formában, leginkább tankönyvvel és ruhával, — 9 helyen volt tehetségkutató, bár ez a szám csak azt jelzi, hogy ennyi helyről küldtek vizsgára tehetségesnek ítélt gyermekeket, — feltehető azonban, hogy mindenütt figyelemmel kísérték a tehetség megnyilvánulását. Hittant 8 egyházköztségben tanított a lelképásztor, leginkább ahol nem volt ref. iskola, vagy az ismétlő iskolában, illetve a felsőbb tagozatban. A vasárnapi iskolánál a csoportos foglalkozás, gyűl. tagok foglalkoztatása összébb zsugorodott.

II. Ifjúsági munka: fiúk között 34 gyülekezetben volt, különböző formában, ahol a 12—21 éves fiúk 14%-a volt foglalkoztatva. Megszervezett ifjúsági egyesület 25 gyülekezetben volt, ezek közül 12-nek volt saját otthona. A konfirmációi előkészítés a régi keretben és formában történik, sok helyen most térnek át a 14 éves életkorban való konfirmálásra, a 7—8. osztály bevezetésével kapcsolatban. A levante munkában legtöbb helyen részt vesz valamilyen formában a lelképásztor. Külön levante istentisztelet 5 gyülekezetben

volt. Népfőiskolai tanfolyamon 9 ifjú vett részt, konferencia 2 helyen volt (Miskolc, Ónod). Legszebb munka Ónodban és Gelejben folyik, ahol — különösen Ónodban — örömmel számol be a jelentés a lelkes ifjúság összetartásáról. Lányok közötti munka 27 gyülekezetben volt, részint bibliakör formájában, részint szervezett egyesületben (12), a lányok 21%-a tartozott a munkák körébe. 12 helyen volt különböző tanfolyam, leginkább háztartási és szövőtanfolyam, ami ugyan nem az egyház rendezésében volt s szorosabban véve nem tartozott a missziói munkák sorába.

Úgy a lányoknál, mint a fiúknál nagy a kísértése a bálnak és az éppen olyan vonzó, mint sok meghasonlást keltő műkedvelői előadások rendezésének. Általában a lányokat könnyebb összehozni, de nehezebb összetartani, mint a fiúkat; a fiúk, ha kevesebben vannak is, a köztük való munka több reménységre jogosít. A lányokkal kapcsolatban különös szükség volna a cselédlányokat számontartani, valamilyen formában az egyház szárnyai alá venni.

A bibliaköri munkák nehezen fejlődnek. 25 egyházközségben volt valamilyen formában bibliakör, illetve biblióra, — bár sok helyen úgy gondoljuk, a vallásos estén való bibliamagyarázat is bibliaköri munkának volt elkönnyelve. Sok helyen történt próbálkozás bibliórák tartására, de résztvevők hiányában elmaradt. Hangsúlyoznunk kell itt újra és újra a bibliakörök fontosságát. Itt oldódnak fel a lelkek, itt tárulnak ki a szívek, itt nyílnak meg az ajkuk, itt munkálhatja a lélek a közösség kibontakozását, amely nélkül mint szent mag nélkül nem képzelhető el ébredés, amely közösség nélkül nagyon árva, magára hagyatott a lekipásztor munkájában, ha valóban az üdvösség szolgája akar lenni. A biblióra azonban nem állhat csak egyszerű bibliamagyarázatban, úgyis agyonbibliamagyarázzuk már népünket, s az úgy védekezik ellene, hogy egyszerűen nem megy el hallgatónak sem. Közös bibliatanulmányozásnak kell lenni, kevesebb magyarázatnak, s több lélekközlésnek. És ha valahol, úgy itt nem szabad arra nézni, hogy hányan vesznek részt azon. Minél kevesebben, annál több reménység van a lélek megnyilatkozására. A legszebb gyülekezeti munkák 2—3 lélek imádkozó közösségéből indultak el. Ne legyünk a bibliórákon Mesterek, Doktorok, de legyünk testvérek az Ur lábainál, tudván azt, hogy az örökkévaló dolgok elrejtett titkainak megismerésére nem a theol. képzés, nem a lelkesítő oklevél, hanem egyedül a Szentlélek képesít. Ne mi akarjunk adni, de együtt akarjuk keresni az üdvösség ismeretét. Gondoljunk az Ur Jézus imádságára: „... elrejtetted ezeket a bölcsék és értelmesek elől, de megjelentetted a kisdedeknek” (Máté 11 : 25.). Isten bölcsessége sokszor ott lesz nyilvánvaló, ahol emberileg bolondságnak ítéltetik. (I. Kor. 1 : 25—27.). 20 gyülekezetben végzett lekipásztor házi istentiszteletet. A családlátogatást rendszeresen nagyon kevés helyen gyakorolták.

Iratterjesztés valamilyen formában minden gyülekezetben volt. Tervszerűen azonban annál kevesebb helyen. Áldott missziói eszköz az iratterjesztés. Szinte munkatársat pótolnak a különböző traktátusok, ujságok. Hála Istennek mind több és több olvasója van a Ref. Jövőnek, Ref. Híradónak, de még mindig igen sok kívánni való volna ezek

terjesztése körül, még mindig csak híveink $\frac{1}{4}$ részéhez jutnak el ezek. Nagyon nyomatékosan ajánljuk a Ref. Jövőnek és Híradónak terjesztését, áldozatok árán is. Használjuk fel, s erre használjuk fel a költségyvetésben felvett összegeket. Bár meg vagyok győződve, hogy ahol felelősséggel és lélekkel végzik a gyűl. lapok terjesztését, semmi áldozatot nem kíván az egyház pénztárából, kifizeti magát. Ahová nem ér el a lelkipásztor, eljut az újság, s viszi az egyház és lélek üzenetét. Tartsuk szem előtt, hogy a sajtó lélekformáló hatalom. Különösen szórvány híveink gondozásának egyik nélkülözhetetlen eszköze az iratterjesztés. Konkrét javaslatom, hogy minden egyes szórványban élő családnak juttassuk el vagy a hetenként megjelenő Ref. Jövőt, vagy ha ez kevésbé volna lehetséges, a havonta megjelenő Ref. Híradót. Erre nézve a következő évben jelentést kérünk.

Szegénygondozás rendszeres 5 gyülekezetben, alkalmi mindenütt volt. Az az érzésünk azonban, hogy egyházi szegénygondozásnak van elkönnyelve sok helyen a különböző községi szegényakció, zöldkereszt, stb. Rendszeres és valóban áldásos szegénygondozás azonban csak gyülekezeti élet alapján lehet. Nagyon keveset segít a kenyér, ha nincs meg a lélek, nincs meg az éhség az élet kenyere után. Örömmel jelenthetem, hogy gyülekezeteink figyelme mindjobban felé fordul a hejőpapi árvaháznak s ébred ezzel a lélekmentő szolgálattal szemben való felelősségérzés. Az 1940. évben 24 kebelbeli gyülekezet küldött pénzbeli, vagy természetbeli adományt 1385 pengő értékben. Hisszük, hogy nemcsak ott jelentett ez áldást, ahová küldetett, az árvaházaknál, hanem azoknál is, akik adták. A mással jóltevő ember maga is üdül, olvassuk a Péld. 11:25. igékben. Így van ez gyülekezeti viszonylatban is. Bár csak megérezné ezt gyülekezeteink másik fele is s ne csak akkor vennének tudomást árvaházunkról, amikor gyermekeket kell elhelyezni. Ajánljuk figyelmebe a gyülekezeteinknek a hejőpapi árvaházak segítségét, mint amely szolgálta az áldozatos lelkek növekedését is munkálja.

Szektákról 21 egyház tesz jelentést. Bár a baptista felekezet leszámításával működésük tiltva van, élnek, dolgoznak, egyházunkkal szemben való veszélyes voltukat könnyelműség volna lebecsülni. Legfőbb erősségük s vonzó erejük közösségi voltak a mi széthulló tömegegyházunk mellett. Amelyik egyházközösségben hitvalló közösségek vannak, ott megbénulnak a szekták s ha egyházunk eklézsiává lesz, megszűnik a szekta veszedelem.

Nőszövetség 7, Kálvín szövetség 11, Külmisziói szövetség 1, Bethánia 9, más alapszabállyal működő egyesület 2 van nyilvántartva egyházmegyénkben. Működésükről keveset tudunk, nagyjából csak üres keretek, a Bethánia szövetségek kivételével.

Az úrvacsorázók száma fogyott, a rossz időjárás, a gyakori behívások következtében. Általánosságban évenként a gyülekezet lélekszámához viszonyítva, 90% él úrvacsorával. A perselypénz növekedett, bár még vannak nagy lélekszámú gyülekezetek, ahol aránylagosan botránnyosan kevés a perselypénz. Rá kell nevelni népünket a titkon való adakozásra, a perselypénzre, persze a lelki-

pásztornak kell ebben előljárni, példát mutatni. És jobban vigyázni a perselyekre, mert akadnak perselyfeltörések is, ami nagyon rontja az adakozási kedvet.

Hozzánk tért 96 lélek, kitért tőlünk 59. Reverzalist adott javunkra 155, kárunkra 134 lélek. Ha megbízhatók a jelentések adatai, okunk van örülni a kedvező eredménynek.

Szórvány 20 anyaegyházhoz tartozik, 67 szórványközségben 552 család, 1382 lélek lakik. Nagyobb számú szórványközségek lelkipásztori látogatás, alkalmi istentisztelet tartás által gondoztatnak. Az itteni munka, az intenzívebb szórványgondozás sok kívánni valót hagy hátra. Legnagyobb baj az anyagiak hiánya. Véleményem szerint inkább a munkás hiány. A lélek itt is megteremtené az anyagi eszközöket, Isten különös kegyelme, hogy az erős pápista nyomás dacára is alig 1—2 kitérés s káros reverzális köttetett. Ismételten ajánlom szórványban lakó híveinknek ref. lapokkal való ellátását, ennek kötelezővé tételét.

Mélyen tisztelt Missziói Bizottság! Gyülekezeteinket évről évre ráteesszük a mérlegre, megpróbálva számonkérni a végzett munkák s eredmények alapján, — előrehaladtunk-e vagy megálltunk, emelkedtünk-e vagy süllyedtünk. Ez a mérlegelés azonban nagyon viszonylagos, más és más az eredmény, aszerint, milyen szempontból nézzük a dolgokat, mivel mérünk, mit tartunk eredménynek, mit teszünk a mérleg másik serpenyőjébe. Mérhetjük egyházunk törvényeivel, előírt rendelkezésekkel, s mérhetjük a Szentlélek evangyéliomi követelményével. Az első szempont szerint, vagyis az egyház által körvonalazott munkákat tekintve mérlegünk aktív, a rendelkezéseknek általában elég van téve — legalább is a jelentésekből kitűnőleg, — a munka keretei megvannak, vasárnapi iskola, ifjúsági munkák, bibliakörök, iratterjesztés, szegénygondozás a legtöbb gyülekezetben végeztetik, mégha üres keretet, névleges munkát jelentenek is ezek. Lelki szempontból ítélve, a Szentlélek evangyéliomi követelményével mérlegelve azonban más eredményt kapunk. Sokkal szomorúbb eredményt. A tradíció által tartott, de lelkiképpen élettelen gyülekezetek, világba merült hívek, egyházzal szemben ellenséges tömegek, anyagi nehézségek, üresedő templomok, megkeseredett lelkipásztorok, sektáknak a munkája s szellemi áramlatok mindinkább szívünkbe égetik a kérdést: mit kell cselekednünk. Többet az eddigieknél, vagy másképpen mint eddig végeztünk? Igen ez a kérdés ott él a lelkekben s kezd mind égetőbb és sürgetőbb lenni. Ez pedig a Szentlélek munkája. Biztató jel és reménységre jogosító. A felelet is csak az lehet rá, amit a Szentlélek adott minden időben: megtérni, hogy újjászülethessünk. Elsősorban mi magunknak lelkipásztoroknak, mert igazi, eredményes lelki munkát csak újjászületett emberek végezhetnek, akár lelkeszi oklevéllel, akár anélkül. S élet pedig csak ott támad a gyülekezetekben, ahol az újjászületés folytán Krisztusnak átadott életek vannak. Ne panaszkodjunk addig népünk közönyössége, hitetlensége miatt, ne keseregjünk munkánk eredménytelensége miatt, amíg magunkat rá nem tesszük az ige mérlegére, van-e bennünk elég hűség és engedelmesség Gazdánkkal szemben. Van-e bennünk elég tisztánlátás mun-

kánk célját illetőleg, s elég őszinteség gyarlóságunk és kegyelemre szorultságunk beismerésénél. Jelentéktelen és távolról sem döntő hűségünkre, de jellemző, hogy még mindig igen nagy a felületesség a beszámolásnál, sok a következetlen adatszolgáltatás. Még mindig előfordul, hogy pl. az egyik gyülekezetben még mindig a Téli Ujságot járattják, holott az tudvalevőleg 3 év óta megszűnt. Nem helyes elkönyvelni a levante munkát ifjúsági munkának, községi vagy zöldkereszt akciót szegény gondozásnak. Magunkat csaljuk meg.

Pásztori hűségünkkel kapcsolatban be kell ismernünk s meg kell mondani, hogy még mindig nem végezzük azt a minimális munkát, amit végezhetnénk s el kellene végezni. Igaz, gyülekezeteink még nagyon igénytelenek, lelki munkákat illetőleg. Megelégszik, ha megkereszteljük gyermekeiket, eltemeljük halottaikat s vasárnap elvégezzük az istentiszteletet. Öntudatlan alvó állapotában több pasztorálást meg nem igen kíván.

S bármennyire kellemetlen s hálátlan, nem tudom elhallgatni azt sem, hogy sok bajnak, romlásnak forrása a fegyelem hiánya, az egyházi hatóság keménykezű, felügyeleti és fegyelmi rendszabálya. Szemünk előtt züllenek el gyülekezetek, mert kibékíthetetlen meghasonlás van lekipásztor és nép közt s nézzük tétlenül, sokszor azért, mert álhumanizmusból sajnáljuk a lelkészt és családját, vagy nem találunk paragrafust a törvénykönyvben a baj radikális megoldására. A közvéleményben mindjobban kezd átmenni a tudatba az a még nyíltan nem hangoztatott, de annál inkább vallott vélemény, hogy az egyház a papokért van. Hatóságainknak kellene keménykezű intézkedéssel bizonyítani, hogy ez nem felel meg a tényeknek.

Egyházmegyei közgyűlés a missziói bizottság által már letárgyalt s előterjesztett jelentést több hozzászólás után elfogadja. Maga részéről is látván az idők jeleit, a lekipásztorokat fokozott munkára buzdítja. A szórványokkal bíró egyházközösségeknek ajánlja a szórványban lakó híveknek egyházi lapokkal, különösen a Református Jövő, vagy a havonta megjelenő Református Híradóval való ellátását. Jövő évi beszámolóskor erről jelentést kér.
(B. I.)

11. Sándor Ernő, vallásoktatási előadó bemutatta a nem református iskolában folyó vallásoktatásról szóló következő jelentését:

Nagyfiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az a feladatom, hogy az egyházmegye területén lévő, nem református, mindenfokú és jellegű iskolában folyó vallásitanításról jelentést tegyek. Adataimat részben a vallásoktatók jelentéseiből, részben a múlt iskolai esztendőben végzett látogatásaimból veszem. Beérkezett az egyházmegyéhez 9 vallásoktató lelkész, 6 gyülekezeti lekipásztor, 1 vallásoktató s. lelkész és 5 gyülekezeti segédlelkész személyi törzkönyvi lapja, illetve jelentése. A múlt év folyamán látogatást tettem Miskolcon, Egerben, Diósgyőr-Vasgyárbán, Diós-

győrben, 12 különböző iskolában. Nem érkezett jelentés a Mezőkövesden, az egrí elemi iskolákban és az Egercsehíben folyó vallásoktatásról. Azonkívül a díjleveles vallásoktató lelkészek kivételével a többiek nem mellékeltek a Püspök Úrnak szóló jelentést.

Hogy egyházmegyénknek milyen óriási jelentőségű ügye a nem református iskolákban folyó vallásitanítás, csak egyetlen adattal bizonyítom: az alsóborsodi egyházmegye területén több, mint négyezer gyermek, iparos-tanuló, diákfiú és diákleány tanul nem református iskolákban, akiknek református egyházztaggá, öntudatos reformátussá nevelése az egyházmegye vallásoktató lelkészeinek kezébe van letéve. Mindnyájunknak éreznünk kell, hogy ez milyen nagy felelősség, de ugyanakkor azt is világosan meg kell látnunk, hogy Istentől adott nagy lehetőség is. Ma még a Magyar Állam törvényesen biztosítja, hogy Egyházunk végezhesse feladatát, bemenvén az állam, a községek és a többi egyházak iskoláiba s kézenfogva vezesse a gyermekeket, az ifjút, Jézus közelébe s a református hitbéli öntudat felé. A lehetőség, mint kegyelmi idő, mérhetetlen súllyal növeli a mi felelősségünket ezzel a négyezer, egész hadseregnyi, fiatal étellel szemben. Arra is gondolnunk kell, hogy ezek a fiúk és leányok, egy-két kivétellel, majdnem minden iskolában, számbelileg a kisebbet jelentik, egy jól vezetett és jól szervezett többséggel szemben. A mi hitünk az evangyéliomi minőség vallása. Erőnket, súlyunkat a magyar életben az is fogja mérni, hogy tudunk-e bizonyoságtevő embereket nevelni, éppen ezekben az iskolákban, ahol annyiszor kerül a próba tűzébe a mi hitünk, a református keresztény vallás.

Ez a négyezernyi gyermek, diákfiú és diákleány 40 különböző iskolában tanul az egyházmegye területén. Miskolcon, Diósgyőrben, Hejőcsabán, Egerben, Mezőcsáton, Mezőkövesden, Hevesen, Poroszlón és a szórványokban lévő r. kat. iskolákban. Csak a római katolikus iskolákban, — az adatok szerint — kb. 100-ra tehető a református tanulók száma. Az elemisták 12 állami, 1 községi, 1 magán, 2 gyári és 6 r. kat. iskolában tanulnak. A polgáristák 7 állami, 2 magán és 1 r. kat. iskolában. A középiskolások, tanítóképzősök pedig 2 állami, 1 városi, 1 evangélikus és 5 római katolikus iskolában.

Iskolafajok és típusok szerint így oszlik meg a növendékek száma:

az elemi iskolákban 1218 fiú és 1180 leány, összesen 2398-an,
 iparostanonc iskolában 311 fiú és 44 leány, összesen 355-en,
 női ipariskolában 29 leány,
 polgári iskolában 448 fiú és 357 leány, összesen 805-en,
 középiskolákban, kereskedelmiben, tanítóképzőben 236 fiú és 55 leány, összesen 291-en.

Az eredményes vallásoktatásnak minden időben három fontos tényezője volt: akiket tanítani kell, amit tanítani kell és akiknek tanítaniok kell. Ma is ez a kérdés: van-e kiket tanítanunk, van-e mit tanítanunk és vannak-e, akik tanítanak?

A legelső kérdésre Isten iránti hálaadással felelhetünk. Vannak, akiket taníthatunk, vannak, akik lelkének formálását Isten a mi kezünkbe tette.

Drága és örökkévaló értékek a mi fiaink és leányaink. Egy nagy állami elemi iskola római katolikus igazgatójától, amikor szakfelügyelői látogatásom során érdeklődtem a néhány, kb. 30 református gyermek felől, azt a választ kaptam: elfogultság nélkül mondhatom, hogy úgy erkölcsileg, mint szellemileg a református gyermekek iskolám legjobb anyaga és legértékesebb növendékei. Ha ez így van Nt. Közgyűlés, akkor semmi áldozattól nem szabad megriadnunk, hogy a legmesszebb fekvő szórványokba is elmenjünk és megtegyünk mindent, úgy lelkiekben, mint anyagiakban, hogy egyetlen egy se vesszen el Krisztus számára, egyházunk számára a mi fiaink és leányaink közül.

A második kérdésre is megnyugtató és biztató lehet a feleletünk. Van mit tanítanuk. Isten nekünk ajándékozta a kicsinyek, az erőtlének, a névtelének csodálatos bölcsességét, győzelmes erejét, örök dicsőségét, az ő evangéliumát. Ebben az evangéliumban nekünk ajándékozta a mi tanításunk egyetlen célját, egyetlen értelmét, meghatározta módszerünket, biztosította sikerünket, megadta benne ítéletünket, felmagasztaltatásunkat. Vagyis nem csak tankönyvet, nem csak tudományt, nem csak ilyen, vagy olyan módszert adott, hanem életet adott, önmagát adta Jézus Krisztusban és övele valóban mindent ideadott nekünk. Egyetlen kérdésünk lehet csak ennél a pontnál: evangéliumot tanítunk-e, tanítjuk-e az evangéliumot vallásórákon az alsóborsodi egyházmegye területén lévő iskolákban.

A harmadik kérdésre az a feleletünk, hogy Isten adott vallás-tanító lelkipásztorokat is. Ma még vannak, akik Istentől és egyházunktól kapott megbízatás szerint végzik a vallás-tanítói munkát. Bárcsak többen lehetnének és sohasem lennének kevesebben.

Nagytiszteletű Közgyűlés! A vallás-tanítás munkásairól egész esztendőn keresztül kevés szó esik. Szeretném azért ezt az egyetlen alkalmat felhasználni arra, hogy itt az egyházmegye közgyűlése előtt megjelenjék egy pillanatra legdrágább értékünknek, az ifjúságnak pásztora és tanítója, aki sokszor a legnehezebb körülmények között, önmaga megtöretésével, elégetésével végzi hivatását, az ifjúság lelki-vallási nevelését. Sokat mond a statisztika is, de még többet mond felőlük az élet. Munkánkban mindnyájan ott állunk az élő Isten színe előtt. Ő hívott el és Ő lesz a számonkérő is. Megnyugvással jelenthetem azonban a Nagytiszteletű Közgyűlésnek, hogy emberi látásom szerint mindenki hűséggel végzi a reábizott munkát. Jó kezekben van az egyházmegyénk nem református iskoláinak vallásoktatása. Pedig nehéz ebben a munkában megállani. Nem akarok beszélni a kis fizetésekről. A statisztika nem ad ebben a tekintetben megnyugtató adatokat. A legtöbben hatalmas óraszám-mal és rendkívüli sok növendékkel végzik a munkát. Az állam a tiszteletdíjat 16—24 óráért adja. A legtöbb vallásoktató lelkész órája jóval több ennél. 25-től 30-ig váltakozik az órák száma, igen gyakran 4—5 különböző iskolába kell óráról-órára szaladgálni.

Vannak, akiknek 400—500 növendékük van elemi iskolákban. A legtöbb vallásoktató lelkész jelentésében ott van a panasz, hogy a nagy óra- és tanulólétszám a minőségi munka rovására megy. Ehhez kell még venni, hogy az elemi iskolákban a legszegényebb gyermekeknek nincs tankönyve, nincs zsoltárja, bibliája, ezek megvételére nem is lehet kényszeríteni őket. Azonkívül a szülők legnagyobb része úgy az elemi, mint a középfokú iskolákban nem becsüli meg kellőképpen a vallásoktató pásztori munkát, nem támogatja sem odahaza, sem érdeklődésével, sőt igen gyakran ellenséges magatartást is tanúsítanak egyes esetekben. Nehéz kereszt ellenséges világban, meg nem értő környezetben, nagy terhekkel, szegényen hordozni ezt a nagyjelentőségű munkát. Azt hiszem, hogy az egyházmegye miskolci és diósgyőri egyházközösségei nagyon krisztusi dolgot cselekedtek, amikor éppen ebben az esztendőben javítottak a vallásoktatók anyagi helyzetén, hiszen a mai időkben intenzíven éreznünk kell, hogy mindnyájan együvé tartozunk. A legkisebb méltatlansága a legnagyobb is; a legkisebb szégyene égeti a legnagyobb homlokát is; a legkisebb dicsősége a legnagyobb lelkében is ragyog s ha a legkisebb előremehet közülünk, mindnyájan többre jutottunk azal. Itt emlétek egy méltatlan esetet, amit látogatásaim során tapasztaltam. A diósgyőr—percesí vallásoktató lelkész, főiskolát végzett családos ember, a vasgyártól természetbeni lakást élvez. Ez a lakás u. n. altiszti két szobácskából álló, komfort nélküli lakás. Meggyőződéseim szerint megalázása ez és lebecsülése a református lelkészi hivatásnak, ugyanakkor, amikor a nőtlen római katolikus hitoktató 2 szobás, fürdőszobás lakást élvez ugyanazon a címen. Nem tudom elképzelni, hogy akadhasson Magyarországon olyan állami gyárigazgató, aki ha megfelelő súllyal és eréllyel lép föl egyházmegyénk vezetősége, ne akarna és ne tudna segíteni ezen a méltatlan és mindnyájunkat megszégyenítő helyzeten.

Boldogan említem meg a hevesi lelképásztor, Joó Imre kezdeményező munkáját, aki a községtől 6 kilométerre fekvő Coburg hercegi birtok r. kat. elemi iskolájában, nagy fáradsággal állandó vallásoktatást végez 8 református cselédgyermek között, hogy elvihesse ezeknek a Krisztus evangéliumát, a református öntudatot és a gazdagabb magyarságot. Az egrí vallásoktató lelkész, Hubay Lajos, a jegyzőtanfolyam hallgatói, a falu jövendő jegyzői között végez áldott lelki munkát. A miskolci egyház senior vallásoktató lelkésze pedig 30 óraszám mellett a diákjólét nagy misszióját végzi nagy hűséggel, fiatalos lendülettel, sok szegény gyermeknek biztosítva a tanulás lehetőségét. Ugyancsak miskolci vallásoktató lelkész Császár József önkéntes szociális missziót végez Miskolc legszegényebb telepén s az elmúlt nyáron is 850 szegény református családot látogatott végig. De rajtuk kívül is minden vallásoktató lelkész becsülettel kiveszi részét Isten ügyének szolgálatából.

Végül megemlítek még néhány, a vallásoktatással kapcsolatos nagyon fontos kérdést. Egy jelentés is felhívja a figyelmünket, én magam is mindig számbavettem látogatásaim során, hogy megdöb-

bentő az egyes állami iskolákban a református és a római katolikus tanerők aránya. Pontos adatokkal nem rendelkezem, de tudomásom szerint már a püspöki hivatal is gyűjti ezeket az adatokat.

Égető kérdésünk az olcsó, jól megírt tankönyv és az olcsó zsolnár. Egyik lelkészársam jelentése szerint enélkül nem tudunk éneket szeretni, éneket ismeri, énekelni is tudó kálvinista gyülekezeti tagokat nevelni.

Az elemi iskolai vallásoktatásnak állandó nehéz problémája a konfirmációi oktatás. Részben káté-kérdés. A Konvent által jóváhagyott hivatalos káté nem alkalmas a tanításra. Részben azonban a konfirmálók gyülekezetbe való vezetésének a problémája is. Én úgy látom, hogy az állami iskolák növendékeinek konfirmációi oktatását is mindenütt a gyülekezeti lelkipásztoroknak kellene átvenni, és a gyülekezetbe vezetés ezzel a ténnyel is hangsúlyozottabb lenne.

Van egy iskolatípus, az iparostanulók iskolája, amelyik egyházunk részéről a legnagyobb figyelmet és odaadást érdemli meg. Nagy, Isten által adott lehetőség ez is, hogy magyar iparosok, magyar gyárak munkásai modern evangéliumi nevelés által több közösséget éreznek azzal a Krisztussal, aki ott van a műhelyben és ott van a gyárban is, és azzal az egyházzal, amelyik mélyebb, öntudatosabb emberekké, igazabb magyarokká neveli őket.

Nt. Egyházmegyei Közgyűlés! Egyházmegyénknek nagyon fontos őrhelyei, ahol a vallásoktató lelkipásztorok állnak. Ezek között nagyon magános őrhelyek is vannak. Viharban, harcban, nehéz küzdelemben kell megállni. Vigyázzunk arra, hogy mindenki azon a helyen álljon, ahová elhivatott, ahová tehát valóban legalkalmasabb. De arra is vigyáznunk kell, hogy egymás szeretete, segítése, becsülése által megtudjon állni a legkisebb és a leggyöngébb is. Jézus a gyülekezetek örök pásztora és tanítója nekünk is üzen: Tudom a te dolgaiddat, hogy az a neved, hogy élsz és halott vagy. Vigyázz és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak, mert nem találtam a te cselekedeteidet Isten előtt teljeseknek. Megemlékezzél azért, hogyan vetted és hallottad, és tartsd meg és térj meg. Hogyha tehát nem vigyázol, elmegyek hozzád mint a tolvaj, és nem tudod, mely órában megyek hozzád. Akí győz, az fehér ruhákba öltözik és nem törölöm ki annak nevét az élet könyvéből és vallást teszek annak nevéért az én Atyám előtt és az Ő angyalai előtt. Akinek van füle hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek.

Miskolc, 1941 szeptember 14-én.

Sándor Ernő sk.

egyházmegyei vallásoktatási előadó."

Közgyűlésünk örömmel és jóleső érzéssel hallgatta a fenti jelentést. Örömmel állapítja meg a jelentés alapján, hogy a nem református iskolákban gondos, hűséges vallásoktatói munka folyik. Megállapítja, hogy az egri, egercsehi elemi iskolai és a mezőkövesdi iskolákban folyó vallásoktatásról nem érkezett jelentés, s ezért felhívja az illetékes

lelkipásztorokat, hogy a mulasztást a legrövidebb időn belül pótolják. A jelentést tudomásul veszi a közgyűlés és elismerését fejezi ki a szakelőadónak hűséges szolgálatáért, gondos munkájáért.

Egyben dr. Mikuleczky Gyula tanácsbíró javaslatára kimondja, hogy az iskolákat és vallásórákat gyakran látogassák meg a lelkipásztorok, így is összeköttetést tartva fenn a gyülekezet tanító tagjaival. (N. I.)

12. Az Egyetemes Konvent megküldte a Szeretetszövetség kérését és a konventi missziói bizottságnak ehhez fűződő tervezetét a szeretetintézmények központosítása és a szeretetmunka munkásainak egységes képzése tárgyában az egyházkerületi közgyűlésre terjesztendő véleményadás végett.

Közgyűlésünk kívánatosnak tartja a Szeretetszövetség kérésének teljesítését, mert úgy látja biztosítottabbnak a szeretetintézmények életét és munkáját. A missziói bizottság javaslatai közül a 3. és 4. pontban foglaltak minél előbbi megvalósítását tartja szükségesnek, mert a többiek gyakorlására az E. T. vonatkozó rendelkezései adnak módot. (N. I.)

13. Olvastuk Lelkészerkezetünk jegyzőkönyvét:

„*Jegyzőkönyv.* Felvétellett az alsóborsodi lelkészerkezet 1941 július 8-án Miskolcon, az avasi templomban tartott gyűléséről.

Jelen vannak: Román Ernő ért. elnök, Szilva Sándor, Várady Pál, Mauritz Gyula, Molnár Gyula, Szakács Pál, Komjáthy József, Nádházy Bertalan, Demeter Béla, Nagy Elek, Nagy Sándor, Sólyom Gyula, Szendrey László, Szabó Dániel, Benke József, Takács Mihály, Joó Miklós, Kiss Elek, Gombos Imre, Kőrössi József, Ilosvai Ferenc, Tóth Sándor, Simon Béla, dr. Filep Gusztáv, Arday László, Szabó József, Pósa Péter, dr. Enyedy Andor, Perjéssy László, Andrassy Ferenc, Pósa Dezső, Virágh József, Nagy József, Berecz József, Sípos István, Derencsényi István, Técsy Béla, Horváth József, Gyarmathy Béla, Turáni T. Ferenc, Eötvös Ferenc lelkipásztorok, Cseh József, Mikes Géza hitoktatók és segédlelkészek.

Lelkipásztorok közül hiányoztak: Kiss Albert, Kalmár András, Paulik Béla, Nagy Lóránd, Mikó Sándor, Kérészy István, Molnár Béla, Szondy Lajos, Szigety Gyula, Falucskaí Benjámin.

Értekezletünket áhítattal kezdtük, melyet Román Ernő lelkipásztor vezetett, Máté 9:35—38. alapján hirdette az ígét.

Román Ernő megnyitván az értekezletet, röviden megemlékezett az év fontosabb eseményeiről, mint a Délvidék visszatéréséről, a Szovjet ellen való háborúról s egyházmegyénk halottairól, Bodolay István, Bodnár Béla, Kerekes Zsigmond ny. lelkipásztor, Fazekas János hitoktató lelkipásztor és Vajda Sándor lelkipásztorról. Emlüknek kegyelettel áldozott az értekezlet.

Elköltözött lelkipásztor testvéreinkről mondott emlékbeszédeket hallgattuk meg:

Bodolay Istvánról, Pósa Péter,
Bodnár Béláról, Molnár Gyula,
Kerekes Zsigmondról, Takács Mihály,
Fazekas Jánosról, dr. Enyedy Andor,
Vajda Sándorról, Arday László olvasott fel emlékbeszédet.

A magyarországi ref. lelkészek segélypénztár ügyét Román Ernő lelkipásztor terjesztette elő, Egerházy Lajos ORJÓ igazgatónak a Lelkészegyesület c. lap 1941 március 22-i, 12-ik számában közölt tervezet alapján.

Értekezletünk egyhangúlag megállapítja s kimondja, hogy feltétlen szükségesnek látja a lelkészi segélypénztár felállítását s annak keresztüviteléhez alkalmasnak tartja az Egerházy Lajos említett s mindnyájunk által ismert tervezetét.

A tervezet II. 1. pontja alatti lelkészek törzsadományát 50 P helyett 100 P-ben javasolja megállapítani, úgy azonban, hogy az több is legyen a lelkészek javadalmának arányához képest. (Jav.: Román Ernő és Turáni T. Ferenc.)

Szükségesnek látja a befizetéseknek értékálló módon való biztosítását, akár búzaalapon, akár aranypengőben. (Eötvös F.)

A III. 5. pont szerinti segélykölcson visszafizetésével kapcsolatban adassék mód a több évi amortizációs törlesztésre is.

Ad VI. 1. Az intéző bizottság tagjait ne a Lelkészegyesület elnöke nevezze ki, hanem az ORLE közgyűlése válassza. (Enyedy.)

A lelkészi segélypénztár megvalósítása mellett szükségesnek látja értekezletünk az egyházak önellátásának kérdését is megoldani s erre felhívja ORLE figyelmét.

A személyesen jelenlévő Egerházy Lajosnak köszönetét nyilvánítja értekezlet az egyház és lelkészek érdekében végzett lelkes munkájáért s arra továbbra is Isten áldását kívánja.

Az értekezlet által kítűzött pályakérdésekre beadott pályamunkák bírálati előterjesztését hallgattuk meg.

I. Predikáció írandó: „A keresztyén ember a mai világban“ téma alapján. Beadatott egy munka. Bírálják Virág József és Pósa Dezső. Véleményük alapján pályadíjra nem érdemesítették.

II. „A lelkipásztor felelőssége és kötelessége a serdülő ifjúsággal szemben, különös tekintettel a vallásoktatásra és konfirmációra“ c. pályakérdésre egy munka érkezett. Bíralták Benke József és Perjéssy László. Véleményük alapján a pályamunka féldíjjal jutalmaztatik. Szerzője: Nagy Sándor lelkipásztor.

Új pályakérdésül kítűzetik: Predikáció írandó: „A keresztyén ember a mai világban“ téma alapján. Értekezésül: A magyar ref. egyház álláspontja a nemzeti szocializmussal szemben. Előbbinek pályadíja 40 P. Utóbbinak 60 P. Beadási határidő: 1942 május 1.

Indítványoztatik Szabó Dániel által, hogy hívja meg az értekezlet a mai magyar élet vezetőit, Veres Péter és társait közös

konferenciára, még ez évben, alkalmas időben. Indítványt értekezlet magáévá teszi.

Indítványoztatik Turáni T. Ferenc által, hogy tűzessék ki megbeszélendő téma gyanánt „A magyar ref. egyház az új világnézetek harcában.“

Elfogadtatik.

Több tárgy nem lévén, értekezlet d. u. 2 órakor hálaadó énekléssel és imádsággal véget ért.

Kmft.

Benke József sk.
ért. jegyző.

Román Ernő sk.
ért. elnök.

Közgyűlésünk szívesen veszi tudomásul a Lelkészi értekezlet jegyzőkönyvét. (N. J.)

14. Tárgyaltuk a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség (Budapest, IX., Kálvin-tér 7.) előterjesztését. Arról szól ez, hogy az Úr Jézus Krisztus keresztlének megbecsülése érdekében a társadalomban más felekezet részéről történtek lépések. Egyrészt abban, hogy középületekre a keresztyén jelképet felfüggesztették, másrészt, hogy egyes helyiségekben ezt a jelvényt elhelyezték. Mindezekkel azonban a keresztyénség evangéliumi szelleme nem növekedett. Méltatlan dolognak látszik az egész keresztyén társadalomra nézve az, hogy míg egyik alázatos királyunknak a nevenapján az állami törvény minden munkát megszüntet: addig Krisztusunk halála napján tovább folyik a munka és a kereskedés. Ennek következtében nagypénteken, éppen azok a munkások, akik lélek szerint vágyódnának Krisztus elé, nem tehetnek eleget a belső lelki parancsnak.

A magyar keresztyén társadalomra igen jó hatással lenne, ha a törvényhozás nagypénteket ünnepnappá nyilvánítaná és úgy rendelkezne, hogy ezen a napon a munkások fizetése megadassék.

Egyházmegyei közgyűlésünk ezt az előterjesztést ünnepélyes lélekkel teszi magáévá. Tudja, hogy törvényhozásunknak ilyen intézkedése mindenfelé mély benyomást váltana ki a keresztyén társadalomban.

Tisztelettel terjeszti fel ezt a határozatát az Egyházkerületi Közgyűlés elé, hogy hasonló határozathozatal után méltóztassék Egyetemes Konventünk és Zsinatunk elé terjeszteni. (dr. gr. H. I.)

15. Olvastuk az ORJÓ egyházmegyéknre vonatkozó kimutatását. Eszerint 1941 augusztus 1-én 1369 tagja van az ORJÓ-nak. Az egyházkerület 5500 taglétszámát 6000-re kellene emelni, hogy lelkészné temetésekor 300 P, lelkész temetésekor 150 P segély legyen folyósítható.

Közgyűlésünk a kimutatást tudomásul veszi és az ORJÓ ügyét az egyházközségek figyelmébe ajánlja. (dr. gr. H. I.)

16. Tárgyaltuk a tiszaszederkényi egyházközség adás-vételi ügyletét. Eszerint a megnevezett egyházközség, 1937 június 6.-i presbyteri gyűlésének és 1941 március 16.-i egyházközségi közgyűlésének törvényesen hozott határozatai szerint az úgynevezett dohányföldet — 2 kat. hold 74 n. öl —, mely vadvízes, alig ad valami hasznot, eladja 2768 pengőért, és a vételárat új iskola és tanítói lakás építéséhez, beltelek vásárlására fordítja.

Ezt a határozatot egyházmegyei tanácsunk 12/1941. számú határozatával úgy hagyta jóvá, hogy az elért vételár befektetésének vételi szerződésével együtt terjessze megerősítés végett az egyházmegye közgyűlése elé.

Az egyházkerületi tanács 1941 június 3-án foglalkozván ezzel az ügyvel úgy határozott, hogy a külsőség eladása mindaddig meg nem történhetik, amíg a vételár befektetését eredményező belső telek vételét is végre nem hajtja a presbytérium, és a szerződéseket egyidejűen kell az egyházközségnek megerősítés végett felterjeszteni.

Ezeket a szerződéseket terjeszti elő az egyházközség. Megvásárolta 3.500 P értékben Tiszaszederkény községben 194. és 195. hrsz. alatt felvett ingatlanokat a rajta levő lakóház és épületekkel együtt sz. Lovász Sámueltól.

Közgyűlésünk mindkét rendbeli szerződés érdemi tárgyalását mellőzi, és a szerződéseket pótlások végett visszaadja az egyházközségnek azzal, hogy kiegészítések után az egyházmegye elnökségéhez terjessze vissza; az egyházmegye elnökségét pedig felhatalmazza, hogy ügyésszi vélemény és elbírálás után hozzon érdemi határozatot a jóváhagyás tekintetében.

Az esetleges pereskedés megelőzése végett kellett így határozni.

Az összes iratokat a tiszaszederkényi egyházközséghez küldi vissza. (dr. gr. H. I.)

17. Tárgyaltuk a tiszaszederkényi egyházközség presbytériumának 1941. évi szeptember hó 7-én 5. pont alatt hozott határozatát. Eszerint a lelkészi tanyán Eötvös Ferenc lelkipásztor állásának elfoglalása alkalmával 1.000 pengőt fizetett elődje örököseinek beruházási címen. Ezeket az épületeket rendbe is hozatta. Új kutat is készített. Közgyűlésünk 1936 október 14-én lelkipásztor részére a beruházási összeget 1.000 pengőben állapította meg. A mai értékeknek megfelelően a presbytérium 2.500 pengőre becsüli a beruházást és ennek a becsértéknek megállapítását kéri megerősíteni.

Közgyűlésünk az egyházkerületi szabályrendelet VII. 4. § rendelkezése alapján a presbytériumnak idevonatkozó határozatát feloldja. (dr. gr. H. I.)

18. A hejőszalontai egyházközség beterjeszti az özv. Tóth Józsefné sz. Dancs Zsófia és Szűcs Józsefné sz. Tóth Zsófia hejőszalontai

lakosok részéről a hejőszalontai református egyház részére történt ingatlanajándékozásra vonatkozó szerződést, jóváhagyás végett.

A szerződésben fentnevezettek a hejőszalontai református egyháznak ajándékozzák a hejőszalontai 107. sz. tkvi. betétben Á. I. 1. sz.—621. hrsz. alatt felvett, de közelebbről meg nem határozott ingatlanságukat, úgy azonban, hogy a hollígtartó haszonélvezeti jogot fenntartják maguknak.

A beterjesztett szerződés alaki hiányokban szenved: 1) hiányzik a szerződésről a szerződéskötés napja, 2) hiányzik a szerződésről a záradék, amely szerint a szerződés a felek előtt felolvastatott és megmagyaráztatott. Ez utóbbi hiány a jelen esetben annál lényegesebb, mert az ajándékozó egyike, özv. Tóth Józsefné írni-olvasni nem tud és ezen kellékhány miatt az ajándékozó jogutódai az ügyletet megtámadhatják.

Szükséges továbbá, hogy a névíró a szerződésen feltüntesse azt is, hogy egyben okmánymagyarázó is volt.

Az ajándékozás elfogadásáról nincs mellékelve presbytériumi határozat, holott az E. T. I. tc. 74. § p) pontja értelmében az egyházközségnek szánt ajándék elfogadása a presbytérium feladatai közé tartozik és a 74. § szerint a határozatot névszerinti szavazással kell hozni.

Közügyülésünk a beterjesztett szerződést elvileg jóváhagyja és az ajándékozóknak köszönetét fejezi ki nemeslelkű cselekedetükért. A szerződés visszaadása mellett azonban utasítja a presbyteriumot, hogy a törvényes keltekeknek megfelelő szerződés megkötése után azt, az ajándékozást elfogadó határozatokkal együtt terjessze fel megerősítés végett. A késedelem elkerülése céljából közgyűlésünk felhatalmazza egyházmegyénk esperesét, hogy az ügyészi vélemény után, a szerződésre a jóváhagyási záradékot rávezesse és végső jóváhagyás céljából az egyházkerületi közgyűlés elé felterjessze. (dr. R. Z.)

19. Az ónodi presbytérium folyó évi február hó 17-én névszerinti szavazással elhatározta, hogy a mezőnyéki szőlőhegyen lévő lelkészi illetményszőlőföldet (1723 négyszögöl) eladja és helyette a lelkészi földdel mesgyés Egri Károlyné-féle 2400 négyszögöl szántóföldet veszi meg a lelkészi javadalmi földekhez. A lelkészi díjlevelet is így módosítja. Az egyházközségi közgyűlés f. évi március 2-án, névszerinti szavazással ehhez a határozathoz hozzájárult.

Közügyülésünk a törvényesen hozott határozatot jóváhagyja azzal, hogy kösse meg a presbytérium a szerződéseket, terjessze be az esperesi hivatalhoz, amely az egyházmegyei ügyész megkérdezése után, elnökségileg hagyja jóvá és az I. tc. 76. § e) pontja szerint, megerősítés végett terjessze fel az egyházkerületi közgyűléshez. (dr. R. Z.)

20. Tárgyaltuk az ónodi presbytérium f. évi február hó 17-én és az egyházközségi közgyűlés március 2-án hozott azon határozatát, mely szerint „a nyéki hegyen“ lévő 1723 négyyszögölnyi lelkészi illetmény parlagot eladja és e helyett megveszi Egri Károlytól a lelkészi illetményfölddel mesgyés 2400 négyyszögöl szántót. Ehhez képest módosítja az Ónodon 1917 augusztus hó 12-én kelt lelkészi díjlevelet. Ezeket a határozatokat névszerinti szavazással egyhangúlag hozták.

Közgyűlésünk felhívja az ónodi presbytériumot, hogy a régi lelkészi díjlevelet a négy példányban kiállított új levéllel együtt terjessze fel az esperesi hivatalba törvényes jóváhagyás végett. (Dr. R. Z.)

21. Tárgyaltuk a kiskinizsi presbytérium felebbezési ügyét. A kiskinizsi presbytérium megkereste a diósgyőri presbytériumot, hogy a vasgyárban dolgozó és munkájuk végeztével lakóhelyükre naponként visszatérő kiskinizsi református munkásokat az E. T. VII. tc. 3. § c) pontja alapján ne adóztassa és az adóztatást szüntesse be. A diósgyőri presbytérium folyó évi január hó 16-án névszerinti szavazással azt a határozatot hozta, hogy a kiskinizsi és a vasgyárban dolgozó egyháztagok megadóztatását folyó évi február hó 1-től „további intézkedésig“ megszünteti.

Ezt a határozatot Csabai István kiskinizsi lelképásztor a presbytérium megbízásából megfelebbezte az alábbi indokolással:

1. Sérelmezi azt, hogy a megszüntetés „további intézkedésig“ és nem véglegesen szól.

2. Nem intézkedett a határozat az eddig beszédett adók visszatérítéséről.

3. Sérelmezi, hogy a diósgyőri egyházközség az adó kivetéséről nem értesítette az így adózó kiskinizsieket.

Delegált bíróság küldését kéri, mert a diósgyőri egyházközség az egyházmegye egyik legtekintélyesebb egyháza, a diósgyőr-vasgyári lelképásztor pedig az egyházmegye főjegyzője.

Az ügyész véleménye szerint ez a felebbezés nem tartozik a közigazgatási bíróság elé, mert az E. T. VI. tc. 45. § 9. pontja az adófizetésre kötelezett fél panaszát utalta bírósági hatáskörbe. Ezzel eselik a bíróküldés kérdése is, amely ugyancsak ügyészi vélemény szerint, különben sem bír törvényes alappal, mert a felebbezésben előadott kifogások nem alkalmasak a bíróság érdekeltségének megállapítására.

A felebbezést tehát az egyházmegyei közgyűlés tárgysorozatába kellett felvenni.

A jelenlévő Csabai István a közgyűlés engedélyével szóbelileg is előterjesztette indokait. Dr. Dienes István diósgyőri presbyter kifejtette, hogy a hivatkozott törvénycikk szerint jogosan vetette ki a diósgyőri egyházközség az egyházi adót, mert a diósgyőri vasgyárban dolgozó munkások nem alkalmi napszámosok, hanem felvételüktől kezdve nyugdíjogosult munkások, haszonhajtó foglalko-

zást üznek, mely után állami adóval is meg vannak róva. Ezenkívül az egyház szolgálatait is igénybeveszik a kórházban és egyébként is. Még több felszólalás hangzott el.

Közgyűlésünk ebben a konkrét felelősség ügyében a határozathozatalt érdemben mellőzi, mert tudomása van arról, hogy ez a nagyhorderejű adózási kérdés folyó évi május hó 19-í ülésén a zsinatot is foglalkoztatta, amely kiadta az egyházkerületeknek, hogy vonatkozó véleményüket az egyházmegyék véleménye kapcsán a konvent útján a zsinat jövő ülészakára terjesszék fel. (Dr. R. Z.)

22. Tóth Ferenc mályi előkönyörgő tanító az E. T. V. tc. 34. §-ra hivatkozással azt kéri az egyházmegyei közgyűléstől, hogy díjlevelét bontsa fel egy tanítói és egy előkönyörgői díjlevelre. A tanítói díjlevelben az évi 179.52 P készpénzjárulék, az előkönyörgői díjlevelben a Központi Illetményhivatal által 22 értékegységben megállapított természetbeni járandóság szerepeljen. Azért kéri ezt, mert az Illetményhivatal minden javadalmát a tanítói javadalomba számítja be és ezt egészíti ki államsegéllyel a kultuszminiszteri rendelkezés alapján. Így ő semmit sem kap az előkönyörgői szolgálatáért.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy az E. T. V. tc. 32. § 2. bekezdése szerint a javadalom díjlevelbe foglalása az egyházközség joga és feladata. A Tóth Ferenc nevére kiállított díjlevel kiállítására idején már érvényben volt a VKM díjlevelcsonkító rendelkezése, amely szerint a kántori javadalmat is a tanítói fizetésbe számította és így utalta az államsegélyt. Az egyházközség eleget tesz a díjlevelben vállalt kötelezettségének. Új díjlevelet csak abban az esetben állíthatna ki az egyházközség az előkönyörgői szolgálat javadalmának biztosítására, ha előbb sikerült legalább annyit kieszközölni a VKM-nél, hogy mivel az előkönyörgői szolgálat még több, mint a kántori, engedje kivonni ennek a szolgálatnak a díjazását a tanítói fizetésbe számított összegből. Ezzel az esettel kapcsolatban is felkéri közgyűlésünk az egyházkerületi közgyűlést, hogy kövessen el mindent az egyetemes konvent útján a VKM-nél a kántori díjlevelcsonkítások megszüntetése tárgyában.

(N. I.)

23. Tárgyaltuk Kolumbán György diósgyőr –percesbányatelepi vallásoktatólelkész lakásügyi kérvényét, melyben a diósgyőri m. kir. vas- és acélgyár által részére természetben kiutalt lakás helyett megtelelő lakáshoz való juttatását kéri. Jelenlegi lakása csak egy szoba és egy hálófülke csupán. Ebben kell fogadnia a híveket is. Felesége és egy gyermeke van. A szigetelés nélküli lakás egészségtelen és családjában ismételt megbetegedések okozója lett. A vas- és acélgyár igazgatósága ismételten tett kezdeményező lépéseket a megoldás ér-

dekében, de eredménytelenül. Közgyűlésünket kéri tehát, hogy járjon közbe az Iparügyi Miniszter Urnál lakáskérdése megoldása érdekében.

Közgyűlésünk a teljesen indokolt kérést meleg pártolással és a lelkészi szolgálat fontossága okából a méltányosságra való hivatkozással terjeszti fel a m. kir. Iparügyi Miniszter Urhoz az egyházkerület útján. (dr. R. Z.)

24. A felsőborsodi egyházmegye esperese átiratban kereste meg esperesünk útján az egyházmegyei közgyűlést, vitéz Sáfrány Géza ny. altábornagy által összeállított Emlékirat terjesztése ügyében. Az Emlékirat tiszta jövedelméből vitéz Sáfrány Géza édesapja nevére szóló alapítvány létesíttetnék a „Miskolci Ref. Léva József gimnáziumnál“.

Közgyűlésünk meleg érdeklődéssel fogadja a megkeresést és felhívja az egyházmegye lelképásztoraít, hogy kövessenek el mindent a fenti Emlékirat minél szélesebb körben való terjesztése érdekében. (N. J.)

25. Közgyűlésünk az egyházmegyei tanácsot egy évre a következőkép választja meg:

Az elnökség mellett tagok: Román Ernő, Nádházy Bertalan, Tóth Sándor, Nagy József, Gyarmathy Béla, Hubay Lajos, Dr. Kérészy Barna, bábai Bay Bertalan, Dr. Fekete Gyula, Dr. Mikuleczky Gyula, Dr. Tolnay Ferenc, Barsy Lajos. (N. J.)

26. A lelkészjelölő bizottságot így alakítja meg közgyűlésünk egy évre:

Román Ernő és bábai Bay Bertalan rendes-, Várady Pál és Tóth Kálmán póttagok. (N. J.)

27. Közgyűlésünk egyházkerületi képviselőkül a következőket küldi ki:

Tóth Sándor, Dr. Filep Gusztáv, Nagy József lelkészi rendes-, Szakács Pál, Kérészy István lelkészi póttagok; bábai Bay Bertalan, Dr. Mikuleczky Gyula, Dr. gróf Haller István világi rendes-, Dr. Korom Lajos, Tóth Kálmán világi póttagok. (N. J.)

28. Olvastuk Csorba György és Balog János levelét. Csorba György nyug. gimn. igazgató, c. főigazgató a tanácsbírói tisztségről, Balog János ladházai tanító pedig a tanítói képviselői tisztségről mond le, mert Pacsérra állami állásra neveztetett ki.

Közgyűlésünk mindkét lemondást elfogadja. A munkamezőnkről eltávozóktól szíves búcsút vesz; szolgálataikat melegen megköszöni. A tanácsbírói és tanítói képviselői tisztség betöltésére a szavazást elrendeli. Beadási határidő 1941 november 1. (N. B.)

29. Az egyházlátogatókat és kísérőiket így küldötte ki a közgyűlésünk:

Várady Pál és Perjessy László az ónodi, Dr. Filep Gusztáv és Técsy Béla a poroszlói, Komjáthy József és Nagy Sándor a tiszamenti, Kérészy István és Szilva Sándor az emődi, Nagy József és Kalmár András a mezőcsáti, Szakács Pál és Arday László a mezőkeresztesi, Tóth Sándor és Ilosvay Ferenc a miskolci járásba. (N. J.)

30. A jövő évi közgyűlés helyéül Miskolcot állapítja meg a közgyűlés. (N. J.)

31. A jegyzőkönyv hitelesítésére a Miskolcon és környékén lakó, alkalmilag együtt található alkotótagok felhatalmazást kaptak. (N. J.)

32. 14 órakor a tárgysorozat végére értünk. Esperesünk ismételtelen megköszönte a mezőcsáti gyülekezet szíves vendéglátását. Imádkoztunk s elénekeltük a 63. dicséret 3. versét. Esperesünk bezárta a közgyűlést. (N. J.)

Kmft.

Ezt a jegyzőkönyvet hitelesítjük:

Dr. Dienes István sk.
em. ügyész.

Pósa Péter sk.
esperes.

Nádházy Bertalan sk.
lelkészi főjegyző.

IV.

Bírósági ügyek.

Az időszaki bírósági tanácsok így alakították meg:

I. Tanács: Elnökség mellett: Román Ernő, dr. Filep Gusztáv, dr. Korom Lajos rendes tagok; Tóth Sándor, Szabó József, dr. Fekete Gyula póttagok. Ügyész: dr. Tolnay Ferenc, jegyző: dr. Román Zoltán.

II. Tanács: Elnökség mellett: Szakács Pál, Várady Pál, dr. Mikuleczky Gyula rendes tagok; Kérészy István, dr. Kérészy Barna, Bay Bertalan póttagok. Ügyész: dr. Dienes István; jegyző: Nádházy Bertalan.

Az időszaki tanács 1941 május hó 27-én a következő határozatot hozta:

1. II. B.—1941. sz. Nyíri Gáspár diósgyőri adóügyi felebbezésében, mint közigazgatási bíróság a felebbezést az I. tc. 25. §-a alapján **ítélettel** elutasította.

2. IV. B.—1941. sz. Gyarmathy Béla tiszasozlári lelképásztor díjlevelének legeltetésre vonatkozó pontja tárgyában benyújtott felebbezési ügyben — mint közigazgatási bíróság — **ítélettel** helyt adott a panasznak.

3. VI. B.—1941. sz. Dobos Sándor tiszaszederkényi tanító díjlevel szerinti fajárandósági ügyében, mint közigazgatási bíróság, **ítélettel** helyt adott a panasznak.

A rendes tanács 1941 szeptember hó 16-án a következő ügyekben hozott határozatot:

1. IX. B.—1941. sz. Varga József miskolci leánygimnáziumi énektanár fegyelmi ügyében az elnökség felfüggesztő végzését, mint fegyelmi bíróság, **végzésileg** hatályban tartotta.

2. XII. B.—1941. sz. Derencsényi István bükkaranyosi lelképásztor Mauritz Gyula szirmai lelképásztor elleni fajárandósági panaszát, mint közigazgatási bíróság, **ítélettel** elutasította.

3. XIII. B.—1941. sz. Ambrus Barna és társai kistokaji panaszosok diósgyőri egyházi adó ügyében, mint közigazgatási bíróság, **ítélettel** helyt adott a panasznak.

JEGYZET: Hogy az egyes számokat ki adta elő, vagy jegyezte, mindenütt a neve kezdőbetűje tünteti föl. Nádházy Bertalan lelkeszi főjegyző — N. B. — Dr. gróf Haller István világi főjegyző — Dr. gr. H. I. — Nagy József lelkeszi jegyző — N. J. — Dr. Román Zoltán világi jegyző — Dr. R. Z. — Benke József belmissziói előadó — B. J. — Molnár Béla tanügyi bizottsági elnök — M. B. — Egyes számok a nyomtatott jegyzőkönyvben takarékossságból rövidebben jelennek meg. Az esperesi irattárban teljes szövegben megtalálhatók.

Tárgymutató.

I.

Az egyházmegyei tanács ügyei.

Vkrvsz.	Lapsz.
16. Bezárás	11
15. Bükkasérc kántortanítói díjlevele	10—11
8. Heves adókulcsa	9
9. Heves harangalapja	9
3. Kovács József búcsúszása	3
2. Megalakulás	3
1. Megnyitás	3
14. Noszvaj ingatlanvásárlása	10
7. Ónod földeladása	8
6. Ónod közmunkaügye	8
4. Számvevőszék jegyzőkönyve	4—7
10. Tiszadorogma 1000 P közalapi segélye	9
13. Tiszakeszi V. sz. tanítói díjlevele	10
5. Tiszánána tanítói állás id. beszüntetése	7—8
12. Tiszaszederkény dohányföld eladása	10
11. Tiszaszederkény III. tanítói állás szervezése	9

II.

Tanácsülés június 27-én: Hubay Lajos és Novotny Gyula bevallási ívei	12
---	----

III.

Közgyűlési ügyek.

10. Belmissziói jelentés	43—47
32. Bezárás	60
28. Csorba György és Balog János lemondása	59—60
23. Diósgyőr—perecesi v. o. lelkész lakásügye	58
27. Egyházkerületi képviselők	59
29. Egyházlátogatók	60
25. Egyházmegyei tanács megalakítása	59
4. Esperesi jelentés	17—35
5. Felszentelendő lelképászorok	35—36
3. Gondnoki megnyitó	14—16
18. Hejőszalontai ingatlanajándékozás	55—56
Jegyzet	61
31. Jegyzőkönyvhitelesítés	60
30. Jövő évi közgyűlés helye	60
21. Kiskinizs diósgyőri adó elleni telebbezése	57
13. Lelkészszerkezeti jegyzőkönyv	52—54
26. Lelkészelölő bizottság	59
6. Lelkészáltózasok és beerősítések	36
2. Légvédelmi harangozás	13

Vksz.	Lapsz.
22. Málxi előkönyörgő-tanító díjlevele	58
1. Megnyitás	13
14. Nagypéntek megünneplése	54
11. Nem református iskolák vallásoktatói jelentése	47—52
19. Ónod adás-vétele	56
20. Ónod lelkészi díjlevele	57
15. ORJÓ jelentés	54
24. Sáfrány- emlékirat	59
8. Segédlelkészek beosztása	36—37
12. Szeretetszövetség ügye	52
7. Tanító-választások és beerősítések	36
9. Tanügyi bizottsági jelentés	37—43
16. Tiszaszederkény dohányföld eladása és vétele	55
17. Tiszaszederkényi lelkipásztor tanjaváltsága	55

IV.

Bírósági ügyek.

Az időszaki tanácsok megalakulása	61
Ambrus Barna és társai adóügye	61
Derencsényi István—Mauritz Gyula fajárandósági ügye	61
Dobos Sándor díjlevél-panasza	61
Gyarmathy Béla díjlevél-panasza	61
Nyíri Gáspár adóügye	61
Varga József felfüggesztése	61

